

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО, КРИМІНАЛЬНО-
ВИКОНАВЧОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ**

**СИЛАБУС
навчального курсу «Теорія кваліфікації злочинів»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
форма навчання: денна, заочна**

Кредити та

кількість годин:

5 кредитів ECTS; 150 годин: 18 лекційних, 22 семінарських, 10 практичних та 100 самостійної роботи.

Чернігів – 2018

Анотація курсу

«Теорія кваліфікації злочинів» – одна з найважливіших навчальних дисциплін кримінально-правового циклу, що викладається у вищих юридичних закладах освіти. Досконале знання кримінального законодавства нашої держави є необхідною умовою успішної роботи за фахом. Це покладає на слухача обов'язок із перших днів занять відмовитися від поверхового засвоєння кримінально-правових інститутів, категорій і понять.

Одним із найважливіших питань при застосуванні кримінального закону є визначення того, який саме злочин вчинила особа та якою нормою цей злочин передбачено. Цілком і повністю вирішується це питання в процесі кваліфікації злочинів.

Навчальна дисципліна завершує вивчення матеріального кримінального права України і покликана забезпечити узагальнення, поглиблення і розширення знань слухачів із Загальної та Особливої частин кримінального права, привити їм самостійні навички кваліфікації злочинів, підготувати до практичного застосування кримінального законодавства.

Курс передбачає вивчення положень загальної теорії кваліфікації злочинів та набуття навиків кваліфікації таких розповсюджених злочинів, як злочини проти життя, здоров'я, особи, злочини проти власності, громадської безпеки, а також злочини проти правосуддя.

Вивчення цієї навчальної дисципліни повинно сприяти вихованню у слухачів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав і свобод, проголошених Конституцією України, інтересів суспільства та держави від злочинних посягань.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поняття, структура, стадії та правила кваліфікації злочинів, види кваліфікації злочинів, розкриття об'єктивних та суб'єктивних ознак складів злочинів.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави та права, кримінальне право, адміністративне право, кримінологія, кримінальний процес, кримінально-виконавче право, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність, кримінологія, кваліфікація злочинів підслідних органам досудового розслідування.

Мета курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни – «Теорія кваліфікації злочинів» є з'ясування законодавчих і теоретичних проблем Загальної та Особливої частин кримінального права, пов'язаних з кваліфікацією злочинів; вивчення загальних положень теорії кваліфікації злочинів щодо поняття, підстав, видів, структури, функцій, принципів та правил кваліфікації злочинів; вивчення правил кваліфікації, що стосуються Загальної частини кримінального права, зокрема: попередньої злочинної діяльності, множинності злочинів, співучасті у вчиненні злочину, конкуренції норм, помилок у кримінальному праві; набуття вмінь тлумачення кримінального закону та положень постанов Пленуму Верховного Суду України; вироблення навичок правильної кваліфікації та розмежування злочинів проти життя та здоров'я особи, власності, громадської безпеки та правосуддя, з'ясування спірних питань щодо кваліфікації складів цих злочинів.

Організація навчання

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма навчання						заочна форма навчання					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	с.р.	і.р.		л	с	п	с.р.	і.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА												
Розділ 1. Поняття та значення кваліфікації злочинів. Склад злочину як юридична підстава кваліфікації												
1 семестр						1 семестр						
Тема 1. Поняття, принципи, функції, структура та підстави кваліфікації злочинів	12	2	2		8		10	2			8	
Тема 2. Склад злочину як юридична підстава кваліфікації	10		2		8		10				10	
Разом за розділом 1	22	2	4		16		20	2			18	

Розділ 2. Кваліфікація попередньої злочинної діяльності												
Тема 3. Кваліфікація закінченого злочину	12	2	2		8		10	2			8	
Тема 4. Кваліфікація окремих видів попередньої злочинної діяльності	12	2	2		8		10		2		8	
Разом за розділом 2	24	4	4		16		20	2	2		16	
Розділ 3. Розділ 3. Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті												
Тема 5. Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті	10		2		8		10				10	
Разом за розділом 3	10		2		8		10				10	
Розділ 4. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм												
Тема 6. Кваліфікація злочинів при конкуренції	14	2	2	2	8		10				10	

кримінально-правових норм												
Разом за розділом 4	14	2	2	2	8		10				10	
Разом за 1 семестр (ЗФН)							60	4	2		54	
							2 семестр					
Розділ 5. Кваліфікація множинності злочинів												
Тема 7. Кваліфікація множинності злочинів	12	2	2		8		12	2			10	
Разом за розділом 5	12	2	2		8		12	2			10	
Розділ 6. Кваліфікація діяння при юридичній помилці у кримінальному праві												
Тема 8. Кваліфікація діяння при юридичній помилці у кримінальному праві	12	2	2		8		10				10	
Разом за розділом 6	12	2	2		8		10				10	

Розділ 7. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що усувають їх злочинність, за відсутності всіх ознак складу злочину												
Тема 9. Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх злочинність	12	2	2		8		12		2		10	
Тема 10. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу злочину	14	2	2	2	8		10				10	
Разом за розділом 7	26	4	4	2	16		22		2		20	

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Розділ 8. Кваліфікація окремих видів злочинів												
Тема 11. Кваліфікація окремих злочинів проти життя та здоров'я особи	8	2	2		4		12			2	10	
Тема 12. Кваліфікація окремих злочинів проти власності	8			2	6		12				12	
Тема 13. Кваліфікація окремих злочинів	8			2	6		10				10	

проти громадської безпеки											
Тема 14. Кваліфікація окремих злочинів проти правосуддя	6			2	4		12				12
Разом за розділом 8	30	2	2	6	20		46			2	44
Разом за семестр	150	18	22	10	100		90	2	2	2	84
Усього за навчальну дисципліну	150	18	22	10	100		150	6	4	2	138

Завдання до семінарів та практичних занять

Викладення навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації злочинів» здійснюється на основі курсу лекцій, шляхом проведення семінарських та практичних занять, самостійної роботи, залучення перспективних форм навчання, таких, як написання рефератів, проведення дискусій з актуальних проблем, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань тощо.

Семінарське заняття

Даний вид заняття проходить переважно шляхом опитування слухачів у групі за контрольними завданнями і запитаннями дозволяє швидко і оперативно оцінити їх знання. При цьому одному слухачу ставляться контрольні запитання (як правило три-чотири) з різних питань, винесених на семінарське заняття, що дає можливість оцінити його підготовку по цілій темі.

Окрім цього, опитування слухачів здійснюється за трьома-чотирма контрольними завданнями і (або) запитаннями.

Відповідь на поставлені запитання повинна бути обґрунтованою (зокрема, це можуть бути посилання на положення закону, акти тлумачення законодавства, узагальнення слідчої та судової практики, підручники і навчальні посібники, публікації результатів наукових досліджень, лекційні матеріали тощо).

На занятті активно використовується робота «біля дошки» (схематичне зображення певних юридичних конструкцій, процедур, механізмів реалізації, співвідношення повноважень тощо).

З метою забезпечення більш системного контролю рівня знань на семінарських заняттях регулярно проводитиметься тестування.

Слухачам необхідно бути готовими до різноманітних форм активізації роботи: проведення дискусій з окремих питань; коментування до підготовлених медіапрезентацій з використання технічних засобів навчання (.).

Готуючись до семінарського заняття слухачі мають підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Найявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи

та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Практичне заняття

Практичне заняття є однією з найважливіших форм навчального процесу. Воно має за мету допомогти слухачам глибше уявити теоретичні положення, закріпити необхідні навички в застосуванні теоретичних знань у своїй майбутній практичній діяльності.

Практичні заняття дають можливість доопрацювати з слухачами всі деталі питань, добитися конкретних знань матеріалу. Вони покликані навчити слухачів правильно застосовувати кримінальний закон до конкретних життєвих фактів, вірно кваліфікувати ті чи інші злочини по відповідному кримінальному закону.

Практичні заняття проводяться переважно у формі роз'яснення ситуаційних задач.

При підготовці до практичного заняття слухачі повинні розв'язати задачі, що вказані у плані. При цьому необхідно спиратися на ті знання, які отримані на лекціях та в процесі самостійної роботи.

Рішення задач виконується в письмовій формі в робочих конспектах (зміст задачі приводити в конспекті не потрібно). Воно повинно бути розгорнутим і мотивованим з посиланням на відповідні статті Кримінального кодексу України, постанови Пленуму Верховного Суду України, теорію кримінального права і судову практику.

Перед початком практичного заняття викладач може перевірити наявність у слухачів письмових розв'язань задач.

Після виступу слухача по конкретному питанню або по задачі йому можуть бути задані запитання по темі.

З метою розвитку у слухачів навичок основ наукової діяльності, порівняльного аналізу, в кінці планів додається перелік тем **рефератів**, після написання яких слухач має змогу виступити по темі на практичному занятті або прийняти участь у роботі секції кримінального права. Обсяг реферату до 10 друкованих аркушів. Вибір теми реферату слухачом проводиться самостійно на основі переліку тем з обов'язковим узгодженням теми з викладачем, який проводить практичні заняття.

Самостійна робота

Для більш глибокого вивчення теоретичного матеріалу з тої чи іншої теми, вірного застосування кримінальних законів особлива увага повинна приділятися самостійній роботі, яка формує у кожного слухача навички самостійного мислення, почуття відповідальності.

Пристаюючи до самостійного вивчення питань потрібно ознайомитись з джерелами, що є необхідними для кожної теми, розподілити питання на більш та менш складні. Виконуючи самостійну роботу, слухачи повинні законспектувати всі питання, поступово ускладнюючи завдання і уникаючи механічного переписування джерел. Окремо слід виділяти основні теоретичні положення, ключові слова, спеціальні терміни.

Перевірка виконання самостійної роботи може бути проведена викладачем на семінарських чи практичних заняттях.

При визначенні оцінки знань слухачів викладач повинен керуватися критеріями і положеннями розробленими Міністерством освіти і науки України, а також методичними рекомендаціями з питань організації та здійснення навчального процесу.

Тема № 1 «Поняття, принципи, функції, структура та підстави кваліфікації злочинів»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття кваліфікації злочинів.
2. Значення правильної кваліфікації злочинів.
3. Принципи кваліфікації злочинів.
4. Види та функції кваліфікації злочинів.
5. Структура кваліфікації злочинів.
6. Підстави та передумови кваліфікації злочинів.

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття правильної кримінально-правової кваліфікації.
2. Презумпція правильності кримінально-правової кваліфікації.
3. Питання матеріального кримінального права, вирішення яких обумовлене правильною кваліфікацією.
4. Процесуальне та криміналістичне значення правильної кваліфікації.
5. Кримінологічне значення правильної кваліфікації.
6. Кримінально-правова кваліфікація як функція державних органів.
7. Обов'язковість кримінально-правової кваліфікації.
8. Проведення кваліфікації в установленій процесуальній формі.
9. Принцип офіційності кримінально-правової кваліфікації.
10. Принцип об'єктивності кримінально-правової кваліфікації.
11. Принцип точності кримінально-правової кваліфікації.

Самостійна робота:

1. Запишіть формули кваліфікації таких злочинів:
 - а) замах на умисне вбивство двох або більше осіб, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб, на замовлення;
 - б) пособництво згвалтуванню неповнолітньої, що потягло особливо тяжкі наслідки;
 - в) одержання неправомірної вигоди, вчинене повторно службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, поєднане із зловживанням службовим становищем без кваліфікуючих ознак;
2. Які органи вправі давати вказівки з приводу кримінально-правової кваліфікації? (випишіть відповідні статті КПК).
3. В яких процесуальних документах закріплюються результати кримінально-правової кваліфікації? (випишіть відповідні статті КПК).
4. Який порядок зміни кримінально-правової кваліфікації, як він регламентований в КПК України (випишіть відповідні статті КПК)?
5. Складіть список діючих постанов Пленуму Верховного Суду України (див. *Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях : (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 736 с.*), в яких роз'яснюються питання, пов'язані з кваліфікацією злочинів. Укажіть, які саме питання кваліфікації там роз'яснені (у вигляді таблиці):

Назва постанови, ким і коли прийнята	Де опублікована постанова	Питання кваліфікації, які роз'яснені та пункт	Примітки

Література:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 02 квітня 2018 року: Офіц. текст. – К. : Правова єдність, 2018. – 208 с.
3. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві / Упорядник Вереша Р. В. – К. : Алерта, 2018. – 280 с.
4. Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях : (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 736 с.

5. Правила кримінально-правової кваліфікації у постановках Пленуму Верховного Суду України: практ. посібник. – Х., 2012. – 197 с.
6. Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.
7. Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.
8. Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одісей, 2011. – 568 с.
9. Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одісей, 2012. – 504 с. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.
10. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. – 1104 с.
12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України [Текст] / за заг. ред. Литвинова О. М. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 528 с.

Контрольні запитання:

1. Які визначення поняття «кваліфікація злочинів» даються в кримінально-правовій доктрині?
2. У чому полягають історико-правові особливості кваліфікації злочинів?
3. Яке місце обіймає кваліфікація злочинів у процесі застосування правових норм?
4. Яке теоретичне та практичне значення кваліфікації злочинів?
5. Що таке принципи кваліфікації злочинів та які їх види існують?

Тема № 2 «Склад злочину як юридична підстава кваліфікації»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Склад злочину та кваліфікація злочинів.
2. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів.
3. Механізм, правила, етапи та стадії кваліфікації злочинів.
4. Значення судових роз'яснень для кваліфікації злочинів.

Темі рефератів та доповідей:

1. Склад злочину і його значення для кримінально-правової кваліфікації.
2. Визнання складу злочину юридичною підставою кримінально-правової кваліфікації.
3. Елементи та ознаки складу злочину, які використовуються при кримінально-правовій кваліфікації.
4. Види складів злочину та їх значення для кваліфікації.
5. Об'єкти кримінально-правової кваліфікації: поняття, види.
6. Види суб'єкта кримінально-правової кваліфікації.
7. Значення ознак суб'єкта для розмежування складів злочинів.
8. Формула кваліфікації злочинів та формулювання обвинувачення.
9. Співвідношення стадій та етапів кваліфікації злочинів.
10. Результат кримінально-правової кваліфікації.
11. Юридичне закріплення результатів кримінально-правової кваліфікації.
12. Відмежування складів злочинів від складів адміністративних.

Література:

1. Андрушко П. П. Об'єкти кримінально-правової кваліфікації: поняття, види / П. П. Андрушко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 150-157.
2. Андрушко П. П. Кваліфікація злочинів: поняття та види / П. П. Андрушко // Вісник прокуратури. – 2003. – № 12 (30). – С 48-55.
3. Баулін Ю. В. Питання юридичної кваліфікації в діяльності Конституційного Суду України / Ю. В. Баулін // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 117-119.
4. Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. – К., 1964. – 189 с.
5. Брич Л. П. Закономірності відмежування складів злочинів від складів адміністративних правопорушень за законодавством України // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції (9-10 лютого 2006 р.). – Львів : Юридичний факультет ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – С. 326-329.
6. Брич Л. П. Закономірності розмежування складів злочинів // Життя і право. – 2004. – № 7. – С. 67-75.
7. Брич Л. П. Значення ознак суб'єкта для розмежування складів злочинів // Проблеми пенітенціарної теорії та практики. – 2005. – № 10. – С. 214-221.

8. Брич Л. П. Поняття розмежування складів злочинів (термінологічний аспект) // Право і лінгвістика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Частина перша. Сімферополь-Ялта, 18-21 вересня 2003 р. – Сімферополь : Доля, 2003. – С. 69-74.

9. Брич Л. П. Предмет злочину як розмежувальна ознака складів злочинів проти довілля // Кримінальний кодекс України 2001 р. (проблеми, перспективи та шляхи вдосконалення кримінального законодавства). Матеріали науково-практичної конференції 4-5 квітня 2003 р. Львів : ЛІВС при НАВС України. – 2003. – С. 53-56.

Контрольні питання:

1. Яке значення мають елементи й ознаки складу злочину для правильної кваліфікації злочинів?
2. Який вплив справляють конструктивні особливості складів злочинів на кваліфікацію злочинів?
3. У чому полягають особливості юридичного закріплення результатів кваліфікації злочинів?
4. Що таке «виклад фактичних обставин справи»?
5. Що таке «формула кваліфікації злочинів» та як її складають?

Тема № 3 «Кваліфікація закінченого злочину»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Види стадій вчинення злочину, які враховуються при кваліфікації.
2. Момент закінчення окремих видів злочинів.
3. Кваліфікація злочину як закінченого.

Теми рефератів та доповідей:

1. Стадії вчинення злочинів у кримінальному праві.
2. Поняття і ознаки закінченого злочину у кримінальному праві.
3. Момент закінчення злочину.
4. Особливості кваліфікації закінченого злочину.

Питання самостійної роботи: «Стадії вчинення злочинів у кримінальному праві».

Література:

1. Андрушко П. П. Об'єкти кримінально-правової кваліфікації: поняття, види / П. П. Андрушко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 150-157.

2. Андрушко П.П. Кваліфікація злочинів: поняття та види / П.П. Андрушко // Вісник прокуратури. – 2003. – № 12 (30). – С 48-55.

3. Баулін Ю. В. Питання юридичної кваліфікації в діяльності Конституційного Суду України / Ю. В. Баулін // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 117-119.

4. Гончаренко В. Г. Пізнавальна функція юридичної кваліфікації / В. Г. Гончаренко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 106-108.

5. Ковальський В. С. Кваліфікація діянь і реалізація охоронної функції права / В. С. Ковальський // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 183-188.

6. Музика А. А. Категорія «кваліфікація злочину» та інші суміжні категорії в аспекті формулювання тем дисертаційних досліджень / А. А. Музика // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 161-163.

7. Навроцький В. О. Функції кримінально-правової кваліфікації та сучасність / В. О. Навроцький // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 109-111.

8. Рарог А. И. Законодательные конструкции и квалификация преступлений / А. И. Рарог, Ю. Б. Грачева // Уголовное право. – 2003. – № 2. – С. 62-64.

9. Стрельцов Є. Л. Об'єкт кваліфікації злочинів / Є. Л. Стрельцов // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 131-134.

10. Фесенко Є. В. Кримінально-правова кваліфікація: функціональна роль та призначення / Є. В. Фесенко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 112-114.

11. Шапченко С. Д. Юридична кваліфікація як соціально-правове явище та деякі загальнотеоретичні аспекти / С. Д. Шапченко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 135-138.

Контрольні питання:

1. Які основні відмінності закінченого злочину від попередньої злочинної діяльності?
2. Визначте правила кваліфікації закінченого злочину.
3. Як розмежувати попередню злочинну діяльність та виявлення умислу?
4. Як кваліфікується готування до злочину при альтернативному та неконкретизованому умислі?
5. Як кваліфікується невдала співучасть?
6. Як кваліфікується досягнення змови на вчинення злочину, організації злочинної групи, участі в організованій групі?
7. Як кваліфікується закінчений злочин, який є водночас готуванням до іншого злочину?
8. Як кваліфікується невдала спроба вчинити злочин з матеріальним складом, якщо фактично заподіяна шкода є ознакою складу іншого закінченого злочину?
9. Як кваліфікується замах на злочин при альтернативному та неконкретизованому умислі?
10. Як кваліфікується злочин, об'єктивна сторона якого охоплює два чи більше діянь?
11. Як кваліфікуються дії співучасників, коли виконавець вчинив лише замах на злочин?
12. Яка відмінність продовжуваного злочину від триваючого?
13. Визначте ознаки дійового каяття, що відрізняють його від добровільної відмови від вчинення злочину.
14. На яких стадіях злочину можлива добровільна відмова від вчинення злочину?
15. Визначте правила кваліфікації позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).

Тема № 4 «Кваліфікація окремих видів попередньої злочинної діяльності»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття та види попередньої злочинної діяльності.
2. Кваліфікація деяких видів готування до злочину.
3. Кваліфікація деяких видів замаху на злочин.
4. Кваліфікація готування до злочину та замаху на злочин при альтернативному й неконкретизованому умислі.
5. Поняття добровільної відмови від вчинення злочину та її ознаки.
6. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).

7. Розмежування дійового каяття та добровільної відмови від вчинення злочину.

Питання самостійної роботи: «Поняття та види посткримінальної поведінки».

Література:

1. Гембара О. Замах на злочин як вид незакінченого злочину / О. Гембара // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – Львів. – 2003. – № 2 (1). – С. 65-68.

2. Дякур М. Д. Інститут замаху на злочин в кримінальному праві зарубіжних країн / М. Д. Дякур // Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Спецвипуск. Т. 2. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. – С. 464-467.

3. Дякур М. Д. Розвиток кримінального законодавства про замах на злочин в Україні / М. Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2006. – Вип. 333. – Правознавство. – С.117-122.

4. Дякур М. Д. Поняття, ознаки та аналіз складу замаху на злочин / М. Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2006. – Вип. 348. – Правознавство. – С. 115-119.

5. Дякур М. Д. Особливості призначення покарання за вчинення замаху на злочин: проблеми теорії та практики / М. Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наук. праць. Вип. 402 : Правознавство. – Чернівці : Рута, 2007. – С. 120-122.

6. Дякур М. Д. Критерії відмежування замаху на злочин від закінченого злочину / М. Д. Дякур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 9. Ужгород : ЛПРА, 2008. – С. 384-387.

7. Дякур М. Д. Відмежування замаху на злочин від готування до злочину / М. Д. Дякур // Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. – С. 532-537.

8. Дякур М. Д. Еволюція законодавчого визначення замаху на злочин / М. Д. Дякур // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції «Наука і життя: Українські тенденції, інтеграція у світову наукову думку» 20-25 квітня 2005 року. – Київ, 2005. – Ч. 2. – С. 49-51.

9. Дякур М. Д. Суб'єктивні ознаки замаху на злочин / М. Д. Дякур // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції «Сучасна українська наукова думка» 6-10 червня 2005 року. – Київ, 2005. – Ч. 3. – С. 29-30.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин.
2. Готування до злочину за кримінальним законом України.

3. Замах на злочин за кримінальним законом України.
4. Об'єктивні ознаки замаху на злочин
5. Критерії відмежування замаху на злочин від закінченого злочину.
6. Кваліфікація у зв'язку з добровільною відмовою від вчинення злочину.

Тема № 5 «Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті.
2. Кваліфікація дій виконавця.
3. Кваліфікація дій організатора, підбурювача та пособника.
4. Кваліфікація дій учасників організованої групи чи злочинної організації.
5. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця при співучасті.
6. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця.
7. Кваліфікація посереднього виконавства.
8. Кваліфікація співучасті із спеціальним суб'єктом.
9. Кваліфікація вчиненого при провокації злочину.
10. Кваліфікація причетності до злочину, її відмінність від співучасті.

Самостійна робота: Опрацювати матеріали Пленуму ВСУ № 13 від 23 грудня 2005 р. «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями»

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття та ознаки співучасті у злочині.
2. Характеристика суспільної небезпеки злочинів, що вчиняються у співучасті.
3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті.
4. Форми співучасті за об'єктивним критерієм.
5. Співвиконання та співучасть з розподілом ролей. Особливості кваліфікації злочинів вчинених у формі співвиконання та у співучасті з розподілом ролей.
6. Форми співучасті за суб'єктивним критерієм.
7. Співучасть без попередньої змови та співучасть з попередньою змовою.
8. Особливості кваліфікації злочинів, які вчинені у співучасті без попередньої змови та з попередньою змовою.
9. Поняття та ознаки елементарної групи, організованої групи, злочинної організації.
10. Особливості кваліфікації злочинів, що вчинені організованими злочинними групами та злочинними організаціями.

Література:

1. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова ПВСУ № 13 від 23 грудня 2005 р. // Нове кримінальне законодавство та постанови Пленуму Верховного Суду України (2001–2007 р.р.) / [авт. наук. ст. та упоряд. В. В. Кузнецов]. – К. : Паливода А.В., 2007. – 220 с.
2. Аветисян С. Проблемы соучастия в преступлении со специальным субъектом (специальным составом) / С. Аветисян // Уголовное право. – 2004. – №1. – С.4-6.
3. Арутюнов А. Ошибки при квалификации содеянного группой по предварительному сговору / А. Арутюнов // Российская юстиция. – 2001. – № 9. – С. 65-66.
4. Арутюнов А. Экссесс исполнителя преступления, совершенного в соучастии / А. Арутюнов // Уголовное право. – М. : Интел-Синтез, 2003. – № 1. – С. 5-7.
5. Баулін Ю. В. Проблеми кваліфікації злочинів, вчинених злочинною організацією / Ю. В. Баулін // Проблеми відповідальності за злочини проти громадської безпеки за новим Кримінальним кодексом України. – Матеріали міжнарод. наук.-практ. семінару 1-2 жовтня 2002 р. – Харків : Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003.
6. Бриллиантов А. В. Квалификация преступлений по признаку их совершения группой лиц, из которых лишь одно обладает признаками субъекта преступления / А. В. Бриллиантов, Н. В. Димченко // Российский судья. – 2005. – № 3. – С.17-20
7. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом. Соціально-правове і кримінологічне дослідження / Голіна В. В. – Харків : Регіон-інформ, 2004. – 210 с
8. Горбачов Д. М. Співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом (на прикладі злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): Дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.08. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – Київ, 2014. – 230 с.
9. Горремов С. Організовані злочинні угруповання в теорії вітчизняного кримінального права / С. Горремов // Вісник прокуратури. – 2002. – № 3.
10. Гошовська Т. В. Проблеми застосування Кримінального кодексу України в протидії організованій злочинності // Т. В. Гошовська., І. К. Туркевич / Адвокат. – 2004. – № 2.
11. Демидова Л. Кримінальна відповідальність за участь у злочинах, вчинених злочинною організацією / Л. Демидова // Право України. – 2003. – № 1.
12. Дуванський О. Проблеми кваліфікації співучасті / О. Дуванський //Юридичний вісник України. – 2005. – № 19 (14 -19 травня). – С. 15.

13. Єфремов С. О. Проблеми кваліфікації участі в організованому злочинному угрупованні певного виду / С. О. Єфремов // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 211–213.

14. Єфремов С. Організована злочинна діяльність як кримінально-правова проблема / С. Єфремов // Прокуратура. Людина. Держава. – 2005. – № 12. – С.75-82.

15. Єфремов С. Різновиди організованих злочинних угруповань за чинним Кримінальним кодексом України / С. Єфремов // Вісник прокуратури. – 2003. – № 8.

Тема № 6 «Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття й види конкуренції кримінально-правових норм. Відмінність конкуренції від колізії
2. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм
3. Кваліфікація при конкуренції частини та цілого
4. Конкуренція кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу злочину

Теми рефератів та доповідей:

1. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм.
2. Конкуренції кримінально-правових норм та способи її вирішення.
3. Конкуренція загальної та спеціальної «охоронних» кримінально-правових норм.
4. Конкуренція «регулятивних» кримінально-правових норм.
5. Конкуренція і колізія у кримінальному праві.
6. Помилки в кваліфікації злочинів.

Самостійна робота: «Співвідношення конкуренції кримінально-правових норм та колізії кримінально-правових норм»

Питання дискусійного обговорення: «Дискусійні питання кваліфікації злочинів при конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу злочину»

Індивідуальні завдання:

Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Запобігання помилкам у кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/home/24775-----c.html>.

Література:

1. Государський В.Ф., Марітчак Т.М. Виявлення та виправлення помилок у кваліфікації злочинів під час розгляду справи судом у першій інстанції // Життя і право. – 2004. – № 1. – С. 54-60.
2. Бойко В. В. Конкуренція правових норм. Загальнотеоретична характеристика / В. В. Бойко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2012. – № 1 (5). – : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12bvvnzh.pdf>.
3. Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.
4. Марін О. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : Монографія / Марін О. – К. : Атіка, 2003. – 224 с.
5. Марін О. Вирішення питань конкуренції кримінально-правових норм про злочини у сфері господарської діяльності / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 9 – С. 79-81.
6. Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм / О. Марін // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36. – Львів: Львівський національний університет ім. Івана Фрака, 2001. – С. 454-460.
7. Марін О. Конкуренції кримінально-правових норм та способи її вирішення: результати соціологічного дослідження / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 10 – С. 67-70.
8. Марітчак Т. М. Помилки у кваліфікації злочинів : Монографія. – К. : Атіка, 2004. – 186 с.
9. Марітчак Т. М. Помилки в кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 36. – Львів, 2001. – С. 493-498.
10. Марітчак Т. М. Поняття помилок допущених при кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – 2001. – № 1. – С. 185-194.

Контрольні питання:

1. Що таке конкуренція кримінально-правових норм?
2. Які є види конкуренції?
3. Як розмежовувати конкуренцію кримінально-правових норм та колізію?
4. Які є підвиди конкуренції загальної та спеціальної норм?
5. У чому полягає відмінність ознак конкуренції норм і сукупності злочинів?
6. Назвіть правила кваліфікації злочину при конкуренції загальної та спеціальної норм.
7. Які ви знаєте форми конкуренції частини та цілого?

8. Сформулюйте правила кваліфікації злочинів при конкуренції частини та цілого.

9. Чи наявна конкуренція норм у ситуації, коли спосіб вчинення злочину є більш тяжким злочином, аніж «основний» злочин? Визначте правило кваліфікації в такому разі.

10. Назвіть підвиди конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу злочину.

11. Як кваліфікується злочин при конкуренції між привілейованим і особливо привілейованим складами злочину?

12. Як кваліфікується злочин при конкуренції між привілейованим і кваліфікованим складами злочину?

13. Як кваліфікуються дії особи, що вчинила вбивство при перевищенні меж необхідної оборони (ст. 118 КК України) і при цьому перебувала у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України)?

14. Як кваліфікується злочин при конкуренції між кваліфікованим і особливо кваліфікованим складами злочину?

15. Які є правила кваліфікації злочину при конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу злочину?

Тема № 6 «Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм»

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
2. Кваліфікація при конкуренції частини та цілого.
3. Конкуренція кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу злочину.

Вирішіть тестові завдання:

1. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) при конкуренції кількох спеціальних норм, кожна з яких передбачає кваліфікований вид злочину, перевага надається нормі, яка передбачає найбільш тяжкий вид злочину;

2) при конкуренції загальної і спеціальної норми перевага надається загальній нормі;

3) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами;

4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається загальній нормі;

5) конкуренція кримінально-правових норм за КК 2001 р. не може мати місця.

2. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

- 1) при конкуренції норми про складений злочин і норм, які утворюють такий злочин, перевага надається останнім;
- 2) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами;
- 3) при конкуренції «частини і цілого» перевага надається нормі, яка передбачає «ціле» (весь злочин в цілому);
- 4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається якійсь іншій нормі, що не є спеціальною;
- 5) при конкуренції норм покарання призначається в межах санкції статті, яка передбачає найбільш тяжкий вид злочину.

3. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

- 1) при конкуренції «частини і цілого» скоєне кваліфікується за сукупністю обох конкуруючих норм;
- 2) при конкуренції норм допускається призначення покарання більш м'якого, ніж передбачене санкцією статті кримінального закону;
- 3) при конкуренції норм не застосовується звільнення від кримінальної відповідальності;
- 4) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами.
- 5) при конкуренції загальної і спеціальної норми перевага надається спеціальній нормі.

4. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

- 1) правил подолання конкуренції загальної і спеціальної норм не існує;
- 2) якщо скоєне не передбачене жодною із спеціальних норм, то воно кваліфікується за загальною нормою.
- 3) при конкуренції норм скоєне кваліфікується на розсуд особи, яка здійснює кримінально-правову кваліфікацію;
- 4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається нормі, яка більш «сприятлива» для особи, дії якої кваліфікуються;
- 5) при конкуренції норми про складений злочин і норм, які утворюють такий злочин, скоєне кваліфікується за сукупністю конкуруючих норм.

5. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

- 1) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається загальній нормі

2) при конкуренції норм не застосовуються додаткові покарання, якщо вони передбачені хоча б однією із конкуруючих норм;

3) при конкуренції двох спеціальних норм, одна з яких передбачає вид злочину, вчиненого при пом'якшуючих ознаках, а інша – кваліфікований вид злочину, перевага надається нормі, яка передбачає найменш небезпечний вид злочину;

4) при конкуренції норм застосовується та із них, яка прийнята пізніше;

5) при конкуренції норм застосовується правило про пріоритет міжнародно-правових норм перед нормами національного законодавства.

Вирішіть кваліфікаційні завдання:

1. Ш. та П., відбуваючи покарання у виді позбавлення волі, розробили план втечі з виправної колонії та почали його здійснювати. Вони напали на лікаря медчастини виправної колонії К. і медсестру М., зв'язали їх, забарикадувались у приміщенні медчастини та, під погрозою позбавити життя медпрацівників фінськими ножами (ними ж виготовленими), зажадали від адміністрації виправної колонії надати в їх розпорядження заправлену автомашину, їхні вимоги було задоволено. Після виїзду з виправної колонії, втікачів вдалося затримати та обеззброїти.

Кваліфікуйте дії Ш. та П. Визначте вид конкуренції.

2. Інженер ТЕС Б. допустив до роботи електрика Н. без інструктажу, не забезпечивши цього працівника засобами індивідуального захисту. Внаслідок цього той загинув під час виконання роботи. Дайте кримінально-правову оцінку діям інженера ТЕС Б.

Визначте вид конкуренції.

3. У вечірній час П., перебуваючи у стані сп'яніння, прибув до магазину, де гримав вхідними дверима. На зауваження охоронця не реагував, а вступив з ним у суперечку. Маючи намір продемонструвати свою зухвалість, П. пішов додому, де взяв сокиру та знову прийшов до магазину. Охоронець не впускав П., і той погрожував зарубати охоронця. На виклик охоронця прибув наряд поліції. П. погрожував вбивством і працівникам поліції.

Кваліфікуйте дії П. Визначте, які норми конкурують між собою в цьому випадку.

4. Громадянин Н. наніс один удар в обличчя працівникові правоохоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, заподіявши фізичний біль.

Кваліфікуйте дії Н. Визначте норми, що конкурують і вид конкуренції.

5. Ж. взяв у свою автомашину восьмирічного хлопчика, що йшов до школи, й разом з К. завіз його на віддалену дачу останнього, щоб вимагати

потім від батька хлопчика викуп. Вони зачинили дитину в підвал, лишили йому їжу та закрили люк, а самі почали обдумувати деталі майбутньої «операції». Уранці Ж. і К. виявили, що хлопчик задихнувся від нестачі повітря.

Кваліфікуйте дії Ж. та К. Визначте норми, що конкурують, і вид конкуренції.

6. К. і Ж., перебуваючи в нетверезому стані, з хуліганських спонукань побили незнайомих їм раніше Ч. і Г. При цьому Ч. були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження, а Г. - тяжкі тілесні ушкодження, внаслідок яких через тиждень останній помер у лікарні.

Кваліфікуйте дії К. і Ж. Визначте вид конкуренції.

Література:

1. Готін О. Подвійні стандарти спеціальних кримінально-правових норм: деякі міркування з приводу здобутків та витрат криміналізації / О. Готін // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 10. – С. 133-137.

2. Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.

3. Кузнецов В. В. Спірні питання застосування закону про кримінальну відповідальність при конкуренції між привілейованим та особливо привілейованим складами злочину / В. В. Кузнецов // Реформування кримінального та кримінально-процесуального законодавства України: сучасний стан та перспективи: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конферен. - Івано-Франківськ, 2005.

4. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів / Д. Лилак // Право України. – 2001. – № 4. – С. 18-20.

5. Марін О. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : Монографія / Марін О. – К. : Атіка, 2003. – 224 с.

6. Марін О. Спірні питання кваліфікації при конкуренції норм про деякі посадові злочини і заподіяння тяжкого тілесного ушкодження / О. Марін // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – Львів, 2000. – № 2. – С. 190-195.

7. Марін О. Вирішення питань конкуренції кримінально-правових норм про злочини у сфері господарської діяльності / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 9 – С. 79-81.

8. Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм / О. Марін // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36. – Львів : Львівський національний університет ім. Івана Фрака, 2001. – С. 454-460

9. Марін О. Конкуренції кримінально-правових норм та способи її вирішення: результати соціологічного дослідження / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 10 – С. 67-70.

10. Марітчак Т. М. Помилки в кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 36. – Львів, 2001. – С. 493-498.

Контрольні питання:

1. Що таке конкуренція кримінально-правових норм?
2. Які є види конкуренції?
3. Як розмежовувати конкуренцію кримінально-правових норм та колізію?
4. Які є підвиди конкуренції загальної та спеціальної норм?
5. У чому полягає відмінність ознак конкуренції норм і сукупності злочинів?
6. Назвіть правила кваліфікації злочину при конкуренції загальної та спеціальної норм.
7. Які ви знаєте форми конкуренції частини та цілого?

Тема № 7: «Кваліфікація множинності злочинів»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Загальні правила кваліфікації множинності злочинів.
2. Кваліфікація повторності злочинів.
3. Кваліфікація сукупності злочинів.
4. Кваліфікація рецидиву злочинів.
5. Кваліфікація триваючих, продовжуваних і складених злочинів, їхня відмінність від множинності злочинів.

Теми рефератів та доповідей:

1. Множинність злочинів: поняття та види.
2. Загальні положення кваліфікації множинності злочинів.
3. Одиначний злочин як елемент множинності та його кваліфікація.
4. Кваліфікація повторності злочинів.
5. Кваліфікація сукупності злочинів.
6. Кваліфікація рецидиву злочину.

Питання самостійної роботи: «Кваліфікація однорідних і тотожних злочинів за сукупністю».

Питання дискусійного обговорення: «Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів».

Література:

1. Бажанов М. И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины. – Харьков : Право, 2000. – 128с.
2. Бажанов М. И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого, Харьковский центр изучения организованной преступности. – Х.: Право. – 2000.
3. Батиргареева В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія / Батиргареева В. С. – Х. : Право, 2009. – 576 с.
4. Дробот Ю. В. Рецидив как квалифицирующий признак состава преступления. Вопросы практика к законодателю / Ю. В. Дробот // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. – 2006. – № 2. – С. 38-50.
5. Захаров В. Ф. Новый Кримінальний кодекс України та рецидив злочину // Держава і право / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2002. – Вип. 15. – С. 413-416.
6. Зінченко И. А. Составные преступления / Зінченко И. А. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 176 с.
7. Зінченко О. І. Множинність злочинів : поняття, види, призначення покарання : Монографія / Зінченко О.І., Тютюгін В.І. ; За заг. ред. Тютюгіна В.І. – Харків : Фінм, 2008. – 336 с.
8. Зінченко О.І. Одичні злочини : поняття, види, кваліфікація : Монографія / Зінченко О.І., Тютюгін В.І. – Харків: Фінм, 2010. – 256 с.
9. Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.
10. Кваліфікація сукупності злочинів: дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Созанський Тарас Іванович. – Львів, 2009. – С. 156-157.
11. Кириленко О. І. Види повторності злочинів у кримінальному праві України // Вісник Запорізького юридичного інституту МВС України. – 2001. – Вип. 4 (17). – С. 202-208.
12. Кириленко О. І. Соціально-правові ознаки множинності злочинів // Теорія та практика застосування чинного кримінального та кримінально-процесуального законодавства в сучасних умовах: Тези доп. наук.-практ. конф.: У 2-х ч. - К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – Ч. 1.
13. Колос О. В. Повторність злочинів за Кримінальним кодексом України: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Міністерство освіти і науки України, Київ, 2014. – 21 с.

Контрольні питання:

1. Які основні відмінності множинності злочинів від одиничного злочину?
2. Назвіть види повторності.
3. Визначте правила кваліфікації повторності злочинів.
4. Чи можлива повторність неоднорідних злочинів?
5. У якому випадку кваліфікація відбувається за різними частинами статті без взяття до уваги кваліфікуючої ознаки «повторність»?
6. Яка відмінність повторності однорідних злочинів від реальної сукупності злочинів?

Тема № 8 «Кваліфікація діяння при юридичній помилці у кримінальному праві»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Кваліфікація при юридичній помилці.
2. Кваліфікація при помилці в об'єкті та предметі.
3. Кваліфікація при помилці в потерпілому.
4. Кваліфікація замаху з непридатними засобами.
5. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв'язку.
6. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв'язку.
7. Кваліфікація посягання при «відхиленні дії».

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття зміни кримінально-правової кваліфікації.
2. Підстави зміни кримінально-правової кваліфікації.
3. Поняття та види помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
4. Значення помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
5. Фактори помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

Питання самостійної роботи: «Зміна кримінально-правової кваліфікації».

Питання дискусійного обговорення: «Значення неправильної кримінально-правової кваліфікації»

Література:

1. Айдинян А. В. Фактична помилка у кримінальному праві: основні теоретичні та практичні аспекти: Дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. - Київський національний університет ім.Тараса Шевченка. - Київ, 2016. - 322 с.

2. Вапсва Ю. А. Класифікація помилок в кримінальному праві: проблеми та значення // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Х., 1999. – Вип. 5. – С. 179-182.
3. Вапсва Ю. А. Особливості кваліфікації злочинів при наявності помилки // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Х., 2000. – Вип. 10. – С. 50-55.
4. Вапсва Ю. А. Поняття помилки // Вісник Луганської академії внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України. – Луганськ, 2000. – Вип. 1. – С. 134-136.
5. Воробей П. А. Теорія і практика кримінально-правового ставлення в вину : Монографія / МВС України. – К. : НАВСУ, 1997. – 184 с.
6. Векленко С. Законодательное определение умышленной вины нуждается в совершенствовании // Уголовное право. – 2003. – № 1. – С. 15-17.
7. Вереша Р. В. Кваліфікація помилки / Р. В. Вереша // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 164-166.
8. Вереша Р. Помилка в кримінальному праві: поняття та основні види // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 5. – С.123-127.
9. Гавриш С. Б., Фесенко Є. В. Концептуальні питання застосування нового кримінального законодавства України // Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення: матер. міжнар. наук.-практ. конф.[Харків] 25-26 жовт. 2001 р. / Редкол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. – К. – Х. : Юрінком Інтер, 2002.
10. Коляда П. В. Окремі аспекти практичного застосування нового Кримінального кодексу України // Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення: матер. міжнар. наук. – практ. конф. [Харків] 25-26 жовт. 2001 р. / Редкол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. – К. – Х. : Юрінком Інтер, 2002.
11. Марітчак Т. Причини помилок у кваліфікації злочинів: результати соціологічного дослідження / Т. Марітчак // Право України. – 2001. – № 7. – С. 46-48.

Контрольні запитання:

1. Визначте поняття та види помилок у кримінальному праві.
2. Як розмежовувати кримінально-правові помилки при кваліфікації злочинів і помилки у кримінальному праві?
3. Які є підвиди юридичної помилки?
4. Сформулюйте правила кваліфікації при юридичних помилках.
5. Які ви знаєте види помилок в об'єкті?
6. Як кваліфікується діяння при помилці в родовому об'єкті, якщо обстановка вчинення злочину не давала можливості визначити родову належність об'єкта посягання?
7. Як кваліфікуються помилки безпосередньому об'єкті?

Тема № 9: «Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх злочинність»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття та види обставин, які усувають злочинність діяння та загальні положення кваліфікації діянь, вчинених за таких обставинах.
2. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, передбачених розділом VIII Загальної частини КК.
3. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, що виключають злочинність, передбачених Особливою частиною КК.
4. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, які усувають злочинність діяння, передбачених Конституцією України, міжнародно-правовими актами та «некримінальними» нормативно-правовими актами України.
5. Кваліфікуюче значення поведінки винного після закінчення злочину.
6. Позитивна посткримінальна поведінка в системі інститутів кримінального права України.
7. Кваліфікація за умов позитивної посткримінальної поведінки.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кваліфікуюче значення поведінки винного після закінчення злочину
2. Позитивна посткримінальна поведінка в системі інститутів кримінального права України
3. Кваліфікація при позитивній посткримінальній поведінці

Питання самостійної роботи: «Кваліфікація малозначних посягань».

Питання дискусійного обговорення: «Кваліфікуюче значення поведінки винного після закінчення злочину».

Література:

1. Про судову практику у справах про необхідну оборону : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 // Вісник Верховного Суду України (Додаток). — 2002. — № 3. — С. 2-4.
2. Баулин Ю. В. Обстоятельства, исключающие преступность деяния. — Харьков : Основа, 1991. — 360 с.
3. Блинська С. Г. Кримінально-правова природа затримання особи, що вчинила злочин, як обставини, що виключає злочинність діяння: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / С. Г. Блинська; Київ. нац. ун-т внутр. справ України. — К., 2006. — 19 с.

4. Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. – К., 1964.

5. Гавриш С. Б. Фесенко Є. В. Концептуальні питання застосування нового кримінального законодавства України // Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення : Матер. міжнар. наук. – практ. конф. [Харків] 25-26 жовтня 2001 р. / Редкол.: Сташис В.В. (голов. ред.) та ін. — К.–Х. : Юрінком Інтер, 2002. — С.11-14.

6. Дячук С. І. Виконання наказу чи розпорядження в кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). – К. : Атіка, 2001. – 176 с.

7. Дячук С. І. Юридична природа виконання наказу; кримінально-правова оцінка діяння особи, що віддала чи виконала протиправний наказ: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / С. І. Дячук; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2000. — 17 с.

8. Кругликов Л. Л., Савинов В. Н. Квалифицирующие обстоятельства : понятие, виды, влияние на квалификацию пре ступлений : Учебное пособие. – Ярославль, 1978.

9. Лісова Н. В. Крайня необхідність як обставина, що виключає злочинність діяння: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Н. В. Лісова; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2007. — 20 с.

10. Мантуляк Ю. В. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає злочинність діяння: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ю. В. Мантуляк; Акад. адвокатури України. — К., 2006. — 17 с.

11. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : Навч.

Контрольні питання:

1. Поняття та види обставин, які усувають злочинність діяння, та загальні положення кваліфікації діянь, вчинених за таких обставин.

2. Нормативні акти, що передбачають обставини УЗД.

3. Схожість злочинів і діянь, вчинених за обставин, які усувають злочинність діяння.

4. Соціальна корисність (соціальна прийнятність) окремих обставин, які усувають злочинність діяння.

5. Види обставин, які виключають злочинність діяння.

6. Класифікація обставин, які усувають злочинність діяння.

7. Етапи кваліфікації діянь, вчинених за обставин, які усувають їх злочинність.

8. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, передбачених розділом VIII Загальної частини КК.

Тема № 10 «Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу злочину»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Відсутність складу злочину як обставина, що виключає кримінальне провадження.
2. Кваліфікація малозначних посягань.
3. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
4. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини.
2. Врахування принципу «вини» при кримінально-правовій кваліфікації.
3. Визначення форми вини, з якою вчиняють певний злочин.
4. Значення виду умислу для кримінально-правової кваліфікації.
5. Значення встановлення виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.

Питання самостійної роботи: «Випадок і кримінально-правова кваліфікація».

Питання дискусійного обговорення: «Значення встановлення виду необережності для кримінально-правової кваліфікації».

Література:

1. Про судову практику у справах про необхідну оборону : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 // Вісник Верховного Суду України (Додаток). — 2002. — № 3. — С. 2-4.
2. Баулин Ю. В. Обстоятельства, исключющие преступность деяния. — Харьков: «Основа». — 1991. — 360 с.
3. Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. — К., 1964.
4. Дячук С. І. Виконання наказу чи розпорядження в кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). — К.: Атіка, 2001. — 176 с.
5. Кругликов Л. Л., Савинов В. Н. Квалифицирующие обстоятельства: понятие, виды, влияние на квалификацию преступлений: Учебное пособие. — Ярославль, 1978.

6. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: Навч. посібник. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
7. Навроцький В. О. Проблеми кваліфікації злочинів : Конспект лекцій. – Львів : Львівський держ. ун-т, 1993. – 80 с.
8. Сабитов Р. А. Посткримінальне поведіння : Поняття, регулювання, наслідки. – Томск : Изд-во ТГУ, 1985. – 193 с.
9. Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину / О. В. Ус // International Scientific- Practical Conference Development of legal regulation in East Europe : experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27–28, 2017. – Sandomierz. – P. 174-177.
10. Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками об'єкта складу злочину / О. В. Ус // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право» . – 2016. – Вип. 41, т. 2. – С. 139-144.
11. Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння / О. В. Ус // Visegrad Journal on Human Rights. – 2016. – № 4/2. – С. 196-201.

Контрольні питання:

1. Відсутність складу злочину як обставина, що виключає кримінальне провадження.
2. Кваліфікація малозначних посягань.
3. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
4. Окремі питання кваліфікації у зв'язку з віком особи.
5. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини.
6. Врахування принципу «вини» при кримінально-правовій кваліфікації.
7. Визначення форми вини, з якою вчиняють певний злочин.
8. Значення виду умислу для кримінально-правової кваліфікації.
9. Значення встановлення виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.
10. Поняття випадку (казусу).
11. Кримінально-правове значення випадку.
12. Випадок і кримінально-правова кваліфікація.

Тема № 10 «Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу злочину»

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Відсутність складу злочину як обставина, що виключає кримінальне провадження.
2. Кваліфікація малозначних посягань.
3. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
4. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини.

Індивідуальне завдання:

Випишіть ознаки, яким повинна відповідати позитивна посткримінальна поведінка кожного виду, передбаченого КК.

Назва злочину, стаття КК	Ознаки позитивної пост кримінальної поведінки (умови звільнення від кримінальної відповідальності)	Примітка

Вирішіть тестові завдання:

Варіант № 1

1. Обставини, що виключають злочинність діяння, передбачаються:

- 1) нормами КК;
- 2) нормами інших галузей права;
- 3) «1», «2»;
- 4) правозастосовчою практикою;
- 5) судовим прецедентом.

2. До обставин, що повністю нейтралізують волю особи, а отже і виключають кримінальну відповідальність, відносяться:

- 1) непереборна сила;
- 2) непереборний фізичний примус;
- 3) психічний примус;
- 4) психічний примус, що викликає стан крайньої необхідності;
- 5) «1», «2», «4».

3. Дії особи, яка обороняється:

- 1) завжди носять активний характер;
- 2) можуть носити активний характер;

- 3) завжди носять пасивний характер (ухилення, парирування ударів);
- 4) можуть носити пасивний характер;
- 5) «2», «4».

4. За перевищення меж необхідної оборони відповідальність настає:

- 1) у будь-якому випадку;
- 2) у випадках, передбачених Цивільним кодексом України;
- 3) у випадках, передбачених КК України;
- 4) у випадках, передбачених іншими нормативно-правовими актами;
- 5) «2», «3».

5. Право на необхідну оборону є:

- 1) відносним;
- 2) абсолютним;
- 3) може бути як відносним так й абсолютним в залежності від обставин.
- 4) може бути як відносним так й абсолютним в залежності від діяння особи, що обороняється.
- 5) «3», «4».

Варіант № 2

1. Для розмірності необхідної оборони необхідна:

- 1) рівність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;
- 2) відносна відповідність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;
- 3) пропорційність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;
- 4) «1» або «2»;
- 5) «2» або «3».

2. Про вчинений особисто акт самооборони:

- 1) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи;
- 2) громадянин не повинен, але має право повідомити правоохоронні органи;
- 3) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи у передбачених законом випадках;
- 4) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи в залежності від обставин.
- 5) громадянин може сповістити правоохоронні органи на свій розсуд.

3. Необхідна оборона можлива:

- 1) тільки від злочину;
- 2) тільки від нападу;
- 3) від будь-якого суспільно небезпечного посягання;
- 4) «1» або «2»;
- 5) «2» або «3».

4. Шкода, яка завдається особі, яка вчиняє посягання, не обмежується у випадках:

- 1) нападу неосудної особи;
- 2) нападу озброєної особи;
- 3) нападу групи осіб;
- 4) спроби насильницького проникнення в житло чи інше приміщення;
- 5) «2», «3», «4».

5. Стан необхідної оборони виникає:

- 1) в момент суспільно небезпечного посягання;
- 2) з моменту припинення суспільно небезпечного посягання;
- 3) з моменту спричинення реальної шкоди суспільним відносинам;
- 4) при наявності реальної загрози спричинення шкоди особі, яка обороняється;
- 5) «1», «4».

Вирішіть кваліфікаційні задачі:

1. Нурієв, навчаючись на першому курсі інституту, мав незадовільні оцінки і пропускав заняття. Побоюючись відрахування з інституту, він вирішив заподіяти собі тілесні ушкодження, потрапити до лікарні та отримати академічну відпустку від занять в інституті. З цією метою він звернувся до свого приятеля Крачка з проханням поранити його пострілом із саморобного пістолета «самопал». Нурієв написав записку, що Крачко буде стріляти в нього за його бажанням. Крачко з близької відстані заподіяв Нурієву тяжкі тілесні ушкодження і був засуджений за ч. 1 ст. 121 КК. Нурієв у касаційній скарзі просив звільнити Крачка від кримінальної відповідальності, оскільки тілесні ушкодження були заподіяні за згодою потерпілого, тому такі дії не є злочином.

Чи підлягає скарга Нурієва задоволенню?

2. Кашовар неодноразово брав в борг гроші у Савенюка. Інколи він поводив себе агресивно, вимагаючи позичити гроші. Одного дня п'яний Кашовар прийшов до Савенюка додому. Знаючи про агресивність Кашовара, Савенюк дістав з кишені перочинний ніж і розклав його. Гість знову почав вимагати дати йому в борг, але Савенюк відмовив. Тоді Кашовар почав погрожувати розправитися з Савенюком і замахнувся молотком. Савенюк, перехопивши руку нападаючого, вдарив його ножом у живіт після чого виштовхав у коридор. Від одержаної травми брюшини Кашовар помер.

Савенюка засуджено судом Центрального району м. Одеси за ст. 118 КК. У вирокі суд мотивував своє рішення тим, що обраний підсудним ніж не відповідав засобу нападу.

Проаналізуйте висновок суду.

3. Фагін, Поліжаєв та Скиба у нетверезому стані поверталися з танців. Зустрівши на вулиці Владова, Бартка, Дукова і Покришева, із хуліганських спонукань почали до них чіплятися, а потім переслідувати. Вважаючи, що ці особи мають намір їх побити, Покришев і Дуков втекли, а Владов і Бартко відірвали від забору рейки, вийшли на дорогу і почали чекати на Поліжаєва та Фагіна, які до них наближались. Останній підбіг до Бартка і вдарив його тупогранним предметом по голові, заподіявши легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. У відповідь Бартко наніс Фагіну удар по голові і вбив його. Після цього він і Владов втекли з місця події. Поліжаєв та Скиба деякий час переслідували Владова і Бартка, але через темряву вони зникли. На одній з вулиць переслідувачі зустріли Процика, і запідозривши у ньому одного з учасників зіткнення, побили, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження.

Вирішіть питання про відповідальність вказаних осіб.

4. Шофер Савицький перевозив на машині не обладнаній холодильником м'ясо до м'ясокомбінату, розташованого на відстані 150 км. Проїхавши 8 км, на дорозі він побачив Ільченка, який був у тяжкому стані. Вирішивши надати останньому допомогу, Савицький взяв його в машину і повіз до найближчої лікарні, розташованої на відстані 80 км. Після цього на м'ясокомбінаті встановили, що м'ясо зіпсувалось. Таким чином, були заподіяні збитки у великому розмірі.

Дайте кримінально-правову кваліфікацію діям Савицького.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема № 11: Кваліфікація окремих злочинів проти життя та здоров'я особи

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика злочинів проти життя і здоров'я особи.
2. Поняття вбивства, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види вбивств.
3. «Просте» вбивство (ч. 1 ст. 115 КК) і питання його кваліфікації.
4. Проблеми кваліфікації вбивства за обтяжуючих обставин (ч. 2 КК).

5. Відмежування вбивства від умисного тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК).

Теми рефератів та доповідей:

1. Кваліфікація вбивства при помилці в особі потерпілого та при відхиленні дії (удару).
2. Особливості кваліфікації умисних тяжких тілесних ушкоджень, вчинених за пом'якшуючих обставин (привілейовані склади злочинів).
3. Кваліфікація умисного легкого тілесного ушкодження.

Питання самостійної роботи: 1) «Кваліфікація вбивств у випадках конкуренції норм»; 2) «Кваліфікація побоїв, мордування та катування».

Питання дискусійного обговорення: «Співвідношення понять «тілесні ушкодження» та «насильство, яке не є небезпечним для життя та здоров'я потерпілого».

Література:

1. Правила судово-медичного визначення тяжкості тілесних ушкоджень: Затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 р. // ЮВУ. – 1995. – 31 жовтня – 7 листопада.
2. Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я людини: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2.
3. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 // ВВСУ. – 2002. – № 3 (31).
4. Авраменко О. В. Стан сильного душевного хвилювання за кримінальним правом України : Монографія. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2009. – 244 с.
5. Алфьоров С. М., Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за погрози застосуванням фізичного насильства : Монографія. – Запоріжжя : ФОП Зеленкевич Л. П., 2011. – 212 с.
6. Арманов М. Г. Життя, здоров'я та психічна недоторканість, як додатковий об'єкт складу злочину примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (питання розмежування зі злочинами проти життя та здоров'я особи) // Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи: Матер. наук.-практ. конф. [Харків] 22-23 квітня 2004 р. / Редкол: Сташис В. В. (голов. ред.) та ін.. – К.-Х.: Юринком Інтер, 2004. – 260 с. С. 156-159.
7. Бабаніна В. В. Кримінальна відповідальність за залишення в небезпеці: Дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2010. – 238 с.
8. Бабанли Р. Ш. Погроза вбивством: значення та місце в системі кримінального права України: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія;

кримінально-виконавче право. – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України – Київ, 2010. - 19 с.

9. Байда А. А. Уголовная ответственность за незаконную лечебную деятельность: Монография / Под науч. ред. В. И. Тютюгина. – Харьков : Одиссей, 2009. – 320 с.

10. Байда А. О. Відповідальність за незаконну лікувальну діяльність за КК України (аналіз складу злочину, питання кваліфікації): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Харків, 2006. – 20 с.

11. Байлов А. В. Кримінальна відповідальність за посягання на життя та здоров'я особи, вчинені в стані сильного душевного хвилювання: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Харків, 2004. – 19 с.

12. Балабко В. В. Кримінальна відповідальність медичних працівників за злочини проти життя та здоров'я особи: Дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2013. – 268 с.

13. Баулін Ю. Особа – під охороною кримінального закону // Вісник Академії правових наук України. – 1997. – Вип. 2. – С. 185.

14. Борисов В. И., Куц В. Н. Преступления против жизни и здоровья. – Х.: Консум. 1995. – 99 с.

15. Брайловська А. І. Кримінально-правова кваліфікація неналежного виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2012. – 21 с.

Контрольні запитання:

1. Дайте характеристику злочинів проти життя особи.
2. Як визначити поняття «вбивство»? проаналізуйте об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства.
3. Які є види умисних вбивств?
4. Проаналізуйте ознаки складу злочину «простого» вбивства (ч. 1 ст. 115 КК).
5. Що являє собою особлива жорстокість при умисному вбивстві (п. 4 ч. 2 ст. 115 КК)?
6. У яких випадках умисне вбивство кваліфікується за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК як вчинене з корисливих мотивів?
7. Розкрийте зміст «хуліганських мотивів» як обтяжуючої обставини умисного вбивства (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК).
8. Розкрийте зміст поняття «вбивство, вчинене на замовлення» (п. 11 ч. 2 ст. 115 КК). Як кваліфікувати дії замовника і виконавця вбивства?
9. Як кваліфікувати вбивство, вчинене за попередньою змовою групою осіб? У чому полягає відмінність цього виду вбивства від інших форм та видів співучасті у вбивстві?
10. Якими є особливості кваліфікації вбивств за пом'якшуючих обставин (статті 116-118 КК)?
11. Визначте правила кваліфікації вбивств за наявності конкуренції обтяжуючих і пом'якшуючих обставин.

Тема № 12: Кваліфікація окремих злочинів проти власності

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Об'єкт, предмет і система злочинів проти власності, загальні положення їх кваліфікації.
2. Кваліфікація ненасильницьких корисливих злочинів проти власності, пов'язаних з протиправним обертанням чужого майна на користь винного чи інших осіб (ст. 185, ч. 1 ст. 186, ст. 190, ст. 191 КК).
3. Кваліфікація насильницьких корисливих злочинів проти власності, пов'язаних з протиправним обертанням чужого майна на користь винного чи інших осіб (ст. 2 ст. 186, ст. 187, ст. 189 КК).
4. Кваліфікація корисливих злочинів, не пов'язаних з обертанням чужого майна на користь винного чи інших осіб (статті 188-1, 192, 193, 198 КК).
5. Кваліфікація некорисливих злочинів проти власності (статті 194, 194-1, 195, 196, 197 КК).

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття і система злочинів проти власності.
2. Предмет злочинів проти власності.
3. Відмежування грабежу (ст. 186 КК) від крадіжки (ст. 185 КК).
4. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки викрадення чужого майна.

Питання самостійної роботи: «Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК)».

Питання письмової роботи: «Вартість майна, що визнається предметом злочинів проти власності».

Індивідуальне навчально-дослідне завдання:

Проведіть розмежування таких складів злочинів проти власності (заповніть таблицю):

Норми про склади злочинів, які розмежовуються	Спільні ознаки таких складів злочинів	Розмежувальні ознаки (ознаки складу злочину, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із складів
а) ч. 2 ст. 186 КК України «Грабіж» - ст. 187 КК України - «Розбій»; ст. 187 КК України - «Розбій» -- ст. 189 КК України - «Вимагання»			
б) ст. 190 КК			

України - «Шахрайство» - ст. 192 КК України - «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою»			
в) ст. 189 КК України - «Вимагання» - ст. 147 КК України - «Захоплення заручників»			
г) ст. 194 КК України - «Умисне знищення або пошкодження майна» - ст. 196 КК України - «Необережне знищення або пошкодження майна».			

Вирішіть тестові завдання:

1. В якій відповіді (в яких відповідях) правильно названий момент закінчення розкрадання майна?

- 1) вилучення майна з відання особи, яка охороняє його;
- 2) коли винний має реальну можливість розпорядитися викраденим;
- 3) розбій закінчений з моменту заподіяння тілесних ушкоджень;
- 4) вимагательство закінчене з моменту застосування насильства до потерпілого;
- 5) заподіяння майнової, моральної чи Іншої шкоди потерпілому.

2. В якій відповіді названа одна із ознак загального поняття розкрадання майна?

- 1) вчинення одним із способів, названих в законі як спосіб розкрадання;
- 2) заподіяння майнової шкоди;
- 3) вчинення повнолітньою особою;
- 4) відсутність згоди особи, яка охороняє майно, на його вилучення;
- 5) мета особистої наживи.

3. Розкрадання державного або колективного майна яким способом (в якій формі) вчиняється спеціальним суб'єктом?

- 1) крадіжка;
- 2) грабіж;
- 3) вимагання;
- 4) розбій;
- 5) розтрата.

4. В якій відповіді (в яких відповідях) дано правильне визначення розкрадання майна шляхом крадіжки?

- 1) вилучення майна всупереч волі власника;
- 2) протиправне таємне заволодіння майном;
- 3) таємне викрадення майна
- 4) заволодіння майном, за яким не спостерігають сторонні особи;
- 5) таємне звернення майна на користь окремих осіб;
- 6) заволодіння майном за відсутності власника або уповноважених ним осіб;
- 7) таємне заволодіння майном з фондів

5. В якому випадку (в яких випадках) за дрібне розкрадання державного або колективного майна, вчиненого шляхом крадіжки, настає кримінальна відповідальність?

- 1) якщо дрібна крадіжка вчинена повторно;
- 2) якщо дрібна крадіжка вчинена повторно з використанням технічних засобів;
- 3) при вчиненні її з проникненням у приміщення чи інше сховище;
- 4) якщо вартість викраденого не перевищує одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- 5) якщо дрібна крадіжка вчинена за попереднім зговором групою осіб;
- 6) в усіх вказаних вище;
- 7) в жодному з вказаних вище.

6. Розкрадання державного або колективного майна вчинене якими способами, не може кваліфікуватися як дрібне, незалежно від розміру викраденого?

- 1) крадіжка;
- 2) грабіж;
- 3) розбій;
- 4) вимагання;
- 5) шахрайство;
- 6) привласнення;
- 7) розтрата.

7. Які обставини не повинні прийматися до уваги при визначенні розміру розкрадання майна?

- 1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);
- 2) дефіцитність викрадених предметів;
- 3) вчинення розкрадання однією особою, чи групою осіб;

- 4) значимість викрадених предметів для народного господарства;
- 5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);
- 6) вартість викраденого;
- 7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

8. Вирішуючи питання про розмежування дрібного розкрадання і розкрадання у значних розмірах, крім вартості викраденого, належить враховувати:

- 1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);
- 2) дефіцитність викрадених предметів;
- 3) вчинення розкрадання однією особою, чи групою осіб
- 4) значимість викрадених предметів для народного господарства;
- 5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);
- 6) попередню поведінку винного;
- 7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

9. Які обставини приймаються до уваги при визначенні того, чи відноситься вчинене розкрадання для вчиненого у великих розмірах?

- 1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);
- 2) дефіцитність викрадених предметів;
- 3) вчинене розкрадання однією особою, чи групою осіб;
- 4) значимість викрадених предметів для народного господарства;
- 5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);
- 6) вартість викраденого;
- 7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

10. Які обставини приймаються до уваги при визначенні того, чи відноситься вчинене розкрадання до вчиненого в особливо великих розмірах?

- 1) значимість викрадених предметів для народного господарства;
- 2) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);
- 3) вартість викраденого;
- 4) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі;
- 5) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);
- 6) дефіцитність викрадених предметів;
- 7) вчинене розкрадання однією особою, чи групою осіб.

11. В яких відповідях вказані правильні положення, які стосуються моменту закінчення розкрадання майна?

- 1) крадіжка з проникненням у приміщення чи інше сховище вважається закінченою з моменту доступу у вказане місце;
- 2) розкрадання є закінченим тоді, коли винний заволодів майном;
- 3) розбій є закінченим з моменту нападу;
- 4) розкрадання з охороняємої території, за загальним правилом, вважається закінченим не раніше моменту винесення (вивезення) майна за межі охороняємої території;

5) розкрадання майна, яке може бути використане, спожите без винесення його за межі охоронюваної території, визнається закінченим з моменту отримання можливості його використати, спожити;

б) грабіж є закінченим злочином з моменту застосування насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого;

7) момент закінчення шахрайства визначається за загальним правилом встановлення моменту закінчення розкрадання.

12. В яких відповідях вказані неправильні положення, які стосуються моменту закінчення розкрадання майна?

1) розкрадання майна, яке може бути використане, спожите без винесення його за межі охоронюваної території, визнається закінченим з моменту отримання можливості його використати, спожити;

2) грабіж є закінченим злочином з моменту застосування насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого;

3) момент закінчення шахрайства визначається за загальним правилом встановлення моменту закінчення розкрадання.

4) крадіжка з проникненням у приміщення чи інше сховище вважається закінченою з моменту доступу у вказане місце;

5) розкрадання є закінченим тоді, коли винний заволодів майном;

б) розбій є закінченим з моменту нападу;

7) розкрадання з охоронюваної території вважається закінченим не раніше моменту винесення (вивезення) майна за межі охороняємої території.

13. В диспозиції статті про розкрадання майна, вчиненого яким способом суспільне небезпечне діяння назване в кримінальному законі терміном “напад” ?

1) вимагательство;

2) грабіж без насильства;

3) насильницький грабіж;

4) розбій;

5) крадіжка з проникненням в приміщення або в інше сховище.

14. В якій відповіді дано визначення способу (форми) розкрадання майна?

1) це сукупність дій, завдяки яким викрадене майно передається третім особам за вибором розкрадача;

2) це сукупність прийомів, операцій по приховуванню вчиненого розкрадання;

3) це сукупність дій, прийомів, операцій завдяки яким відбувається вилучення майна з володіння підприємства, установи, організації, та звернення його на користь окремих осіб;

4) це вартість (розмір) викраденого майна;

5) це ознака об'єктивної сторони розкрадання, яка характеризує вчинене діяння та суспільне небезпечні наслідки і використовується при визначенні моменту закінчення розкрадання.

15. Терміном “заволодіння” в диспозиції відповідної статті КК характеризується розкрадання майна, вчиненого в такий спосіб:

- 1) крадіжка;
- 2) грабіж;
- 3) розбій;
- 4) вимагательство;
- 5) шахрайство;
- 6) привласнення;
- 7) розтрата.

16. Погроза заподіяти шкоду яким особам, передбачена нормою про вимагательство майна?

- 1) особі, у віданні якої перебуває майно;
- 2) керівнику підприємства, установи, організації, якій належить майно;
- 3) працівникам підприємства, установи, організації, якій належить майно;
- 4) наближеним до особи, яка відає майном чи охороняє його;
- 5) родичам особи, у віданні чи під охороною якої перебуває майно;
- 6) особі, під охороною якої перебуває майно;
- 7) близьким до особи, у віданні чи під охороною якої перебуває майно.

17. Погроза заподіяння якої шкоди є способом вимагательства майна?

- 1) розголошення відомостей, які потерпілий бажає зберегти в таємниці;
- 2) насильства над особою, у віданні або під охороною якої перебуває це майно;
- 3) насильства над адміністрацією підприємства, установи, організації, якій належить майно;
- 4) насильства над особами близькими до того, хто відає або охороняє це майно;
- 5) розголошення відомостей, які негативно характеризують діяльність юридичної особи, що є власником цього майна;
- 6) знищення майна, належного особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно, що вимагається;
- 7) знищення майна, що перебуває у віданні чи під охороною особи, якій адресоване вимагательство.

18. В якій відповіді назване “насильство” яке охоплюється складом грабежу?

- 1) застосування електричного струму;
- 2) заподіяння легкого тілесного ушкодження, що не привело до короточасного розладу здоров'я або короточасної втрати працездатності;

- 3) заподіяння середньої тяжкості тілесного ушкодження
- 4) нанесення побоїв;
- 5) насильство, що носило характер мордування;
- 6) задушення шиї, що не призвело до втрати свідомості потерпілим;
- 7) заподіяння легкого тілесного ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або короточасну втрату працездатності.

19. Що є предметом злочину “Вимагательство чужого майна”?

- 1) послуги майнового характеру;
- 2) державне майно;
- 3) вчинення дій майнового характеру;
- 4) колективне майно;
- 5) право на майно;
- 6) інформація, що становить комерційну таємницю;
- 7) ділова репутація власника майна.

20. В яких відповідях вказані способи розкрадання предметом якого є майно, яке ввірене винному чи було в його віданні”?

- 1) крадіжка вчинена на підприємстві, де працює винний;
- 2) шахрайство;
- 3) привласнення;
- 4) розтрата;
- 5) розкрадання шляхом зловживання посадовим становищем;
- 6) розбій;
- 7) вимагательство.

21. В якій відповіді (в яких відповідях) названі ознаки розкрадання майна шляхом вимагательства?

- 1) погроза насильством над особою у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 2) розтрата майна;
- 3) обман;
- 4) зловживання довір'ям;
- 5) самоуправство;
- 6) попередній зговір групи осіб;
- 7) привласнення.

22. В якій відповіді (в яких відповідях) названі ознаки об'єктивної сторони розкрадання майна шляхом грабежу?

- 1) погроза насильством над близькими особи у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 2) розголошення відомостей, які ганьблять особу, у віданні чи під охороною якої перебуває майно;
- 3) насильство, що є небезпечним для життя або здоров'я;

- 4) розтрата;
- 5) обман;
- 6) відкрите викрадення;
- 7) самоуправство.

23. В якій відповіді (в яких відповідях) названі способи розкрадання майна шляхом шахрайства?

- 1) погроза;
- 2) насильство, що не є небезпечним для життя або здоров'я потерпілого;
- 3) розтрата майна;
- 4) обман;
- 5) зловживання довір'ям;
- 6) самоуправство;
- 7) вимагательство.

24. В якій відповіді названий спосіб (названі способи) розкрадання майна шляхом вимагательства?

- 1) погроза насильством над особою у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 2) розтрата майна;
- 3) обман;
- 4) зловживання довір'ям;
- 5) самоуправство;
- 6) попередній зговір групи осіб;
- 7) напад.

25. В якій відповіді названі ознаки об'єктивної сторони розкрадання майна шляхом розбою?

- 1) погроза насильством над близькими особи у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 2) напад;
- 3) насильство, що є небезпечним для життя або здоров'я;
- 4) розтрата;
- 5) обман;
- 6) відкрите викрадення;
- 7) самоуправство.

26. В якій відповіді (яких відповідях) названі способи розкрадання, для характеристики яких в диспозиціях відповідних статей КК використовується термін "викрадення"?

- 1) крадіжка;
- 2) грабіж;
- 3) розбій;
- 4) вимагательство;

- 5) привласнення;
- 6) розтрата;
- 7) шахрайство.

27. Як особу, якій адресована погроза при розбої в диспозиції відповідної кримінально-правової норми названо:

- 1) потерпілого;
- 2) спеціального суб'єкта;
- 3) особу у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 4) осіб близьких особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 5) особу, яка зазнала нападу;
- 6) особу, що перебуває в небезпечному для життя становищі;
- 7) потерпілого, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;
- 8) особу, яка переслідує корисливу мету;
- 9) особу, яка є власником майна.

28. В якій відповіді (яких відповідях) вказані особи, насильство над якими, передбачено в диспозиції відповідної статті КК як ознака розкрадання майна шляхом грабежу?

- 1) потерпілий;
- 2) спеціальний суб'єкт;
- 3) особа у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 4) особи близькі особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 5) особа, яка зазнала нападу;
- 6) особа, що перебуває в небезпечному для життя становищі;
- 7) потерпілий, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;
- 8) особа, яка переслідує корисливу мету;
- 9) особа, яка виступає власником майна.

29. Адресатом погрози при розкраданні майна шляхом вимагательства в диспозиції відповідної кримінально-правової норми названі:

- 1) потерпілий;
- 2) особа, яка зазнала нападу;
- 3) особа у віданні або під охороною якої перебуває майно;
- 4) особа, яка є власником майна;
- 5) спеціальний суб'єкт;
- 6) особа, що перебуває в небезпечному для життя становищі;
- 7) потерпілий, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;
- 8) особа, яка переслідує корисливу мету;

9) особи близькі особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно.

30. Заподіяння якого насильства охоплюється кваліфікованим складом грабежу?

- 1) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 6 днів;
- 2) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 15%;
- 3) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;
- 4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 7 днів;
- 5) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 21 день,
- 6) яке виразилося в нанесенні побоїв;
- 7) яке виразилося в скиданні на ходу з поїзда;
- 8) яке виразилося в зв'язуванні;
- 9) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 36 днів.

31. Заподіяння якого насильства охоплюється простим та кваліфікованим складом розбою?

- 1) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 6 днів;
- 2) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 15%;
- 3) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;
- 4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 7 днів;
- 5) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 21 день;
- 6) яке виразилося в нанесенні побоїв;
- 7) яке виразилося в скиданні на ходу з поїзда;
- 8) яке виразилося в зв'язуванні;
- 9) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 36 днів.

32. Заподіяння якого насильства не охоплюється простим і кваліфікованим складом грабежу?

- 1) яке виразилося в ударі ломом по голові;
- 2) яке виразилося в позбавленні волі, вчиненим способом, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого;
- 3) яке виразилося в застосуванні больового прийому;
- 4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 5 днів;
- 5) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 10%;
- 6) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;
- 7) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 14 днів;
- 8) яке потягло моральні переживання;
- 9) яке виразилося в нанесенні побоїв.

Вирішіть кваліфікаційні задачі:

1. Двічі засуджений за крадіжку С., заліз вночі на горище магазину, розібрав димохід і проник у приміщення. Там він взяв господарську сумку,

поклав туди 13 годинників і 12 пар тубель. Загальна вартість вкраденого складала 7650 грн. Вилізаючи з магазину, він був затриманий.

Дайте правову оцінку діям С.

2.Робітник Л., працюючи на ткацькій фабриці, заховав під одяг дорогу тканину. Це помітив бригадир С. і запропонував Л. покласти тканину на місце. Погрожуючи С. насильством, Л. намагався втекти з території фабрики, але був затриманий на контрольно-пропускному пункті.

Кваліфікуйте дії Л.

3.Заступник директора ресторану Ф., раніше засуджений за викрадення чужого майна, займався закупівлею продуктів для ресторану. Купуючи їх за однією ціною, Ф. зазначав у закупівельних актах вищу ціну, а різницю брав собі – всього 12 тис. грн.

Як необхідно кваліфікувати дії Ф.?

4.Обіцяючи допомогти окремим пасажиром у придбанні залізничних квитків, Г. одержувала від них гроші, після чого зникала. Одного разу Г. прийшла на вокзал, взявши з собою валізу, наповнену ганчірками. Познайомившись з пасажиркою І., вона під приводом перевірки своєї черги до каси попросила ту доглянути за її валізою. Коли вона повернулася, І. звернулася до неї з таким самим проханням. Як тільки І. відійшла, Г. взяла її валізу і поїхала додому.

Як необхідно кваліфікувати дії Г.?

5.Т. і Б. зупинили на вулиці неповнолітніх Д. та Н. Спочатку вони звернулись до Д. з вимогою дати гроші. Коли Д. відповів, що у нього грошей немає, вони побили та обшукали його і відпустили лише після того, як Д. пообіцяв принести гроші. Т. і Б. зажадали грошей також від Н., заявивши, що коли той не хоче бути побитим, як Д., то має принести гроші. Н. випросив у матері 20 грн і приніс Т. та Б.

Яким чином необхідно кваліфікувати дії Т. та Б.?

6.Помітивши, що на індивідуальних городах робітників і службовців пасеться худоба, С. і К. почали її виганяти прицільними пострілами з рушниць, внаслідок чого вбили і поранили 5 тварин, які належали окремим громадянам. Ці події відбувалися за околицею села, коли на городах людей не було.

Надайте правову оцінку вчиненому.

7.З., отримуючи зарплату, побачив, що касир помилився і передав йому зайві 200 грн, але промовчав.

Кваліфікуйте дії З.

8. Ч. і Б. відвідали пенсіонера Г., представившись йому співробітниками благодійної організації, за дорученням якої вони надають допомогу літнім громадянам. Певний час вони допомагали Г. у веденні хатнього господарства, здійснювали дрібні побутові послуги. Одного разу Г. попросив Ч. і Б. придбати картоплю для запасу на зиму, передавши їм для цього 420 грн. Отримані гроші Ч. і Б. розділили між собою й привласнили.

Як кваліфікувати вчинене?

Розкрийте зміст кваліфікуючої ознаки «завдання значної шкоди потерпілому». Чи може вона застосовуватися в цьому випадку?

9. Робітник металургійного комбінату С. і машиніст тепловоза цього ж підприємства Г. вивчили порядок зберігання, завантаження й вивезення з території комбінату феромарганцю з метою заволодіння ним. До своїх злочинних дій вони залучили начальника зміни відомчої охорони В., бригадира К. і водія О. 17 червня 2012 року з дозволу В., Г. вивіз з території підприємства дві платформи, завантажені 16-ма тоннами феромарганцю. Метал було перевантажено С. і Г. з використанням крана у вантажний автомобіль, яким керував О. 21 липня 2012 року аналогічним чином Г. і С. вивезли 10 тонн феромарганцю. Бригадир К. оформляв документи на списання феромарганцю. Всього з території металургійного комбінату було вивезено металу вартістю 38 тис. грн.

Визначте відповідальність зазначених осіб. Детально проаналізуйте зміст кваліфікуючих ознак «організована група» та «попередня змова групою осіб».

10. Л. і П. звернулися до О-кого, який не мав певного місця проживання, але зберіг свій паспорт. Вони запропонували йому оформити у банку на своє ім'я кредит на придбання побутової техніки. Для цього у М-ка, який мав документи й печатку фірми «Райдуга» (фірма не працювала), Л. і П. придбали за 20 грн довідку, в якій було зазначено, що О-кий є працівником фірми із заробітною платою у 700 грн. Використавши ці документи, О-кий за вказівкою Л. й П. в магазинах побутової техніки «Експрес» і «Комбі» придбав у кредит телевізор «Панасонік» вартістю 1600 грн, пральну машину «Індезіт» вартістю 2700 грн і холодильник «Арістон» вартістю 3000 грн. Придбану таким чином техніку Л. і П. перевезли до квартири Л., а згодом продали на ринку. О-кий отримав від них 100 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям цих осіб.

Література:

1. Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 // Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях : (ОФЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В.,

2015. – С. 398-411.

2. Андрушко П. П. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в Україні. – К.: Форум, 2004. – 160 с.

3. Андрушко П. П., Короткевич М. Є. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : кримінально-правова характеристика. – К. : Юрисконсульт, 2005. – 292 с.

4. Антонюк Н. О. Кримінальна відповідальність за заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою : Монографія. – Львів : ПАІС, 2008. – 216 с.

5. Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності : Навч. посібн. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 514 с.

6. Горішній О. О. Кримінально-правова характеристика розбою: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Дніпропетровськ, 2010. – 20 с.

7. Гулкевич В. Д. Кримінально-правова охорона авторського права і суміжних прав: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Львів, 2008. – 20 с.

8. Дітріх О. І. Насильство у складах корисливих посягань на власність за кримінальним правом України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2009. – 15 с.

9. Дорохіна Ю.А. Юридичний аналіз злочинів проти власності / Ю. А. Дорохіна // Юридична наука. – 2014. – № 7. – С. 39-51.

10. Дудоров О. О., Мовчан Р. О. Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво : Монографія. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. – 400 с.

Контрольні запитання:

1. Що становить систему злочинів проти власності?
2. Що є предметом злочину проти власності?
3. За якими ознаками предмету злочину слід проводити розмежування злочину проти власності і злочинів проти довілля, громадської безпеки, громадського порядку і моральності?
4. Які є відмінності між об'єктом і предметом злочинів проти власності?
5. Які злочини належать до групи корисливих, пов'язаних із незаконним обертанням чужого майна? Їх ознаки.

Тема № 13: Кваліфікація окремих злочинів проти громадської безпеки

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Загальні положення кваліфікації злочинів проти громадської безпеки.
2. Кримінально-правова кваліфікація створення злочинної організації (ст. 255 КК).
3. Кримінально-правова кваліфікація бандитизму (ст. 257 КК).

4. Кримінально-правова кваліфікація терористичного акту (ст. 258 КК).

5. Кримінально-правова кваліфікація завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК).

6. Кримінально-правова кваліфікація створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК).

Теми рефератів та доповідей:

1. Кримінально-правова кваліфікація сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256 КК).

2. Кваліфікація незаконного поводження з радіоактивними матеріалами (ст. 265 КК).

Питання самостійної роботи: 1) «Кваліфікація викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК)»; 2) «Кваліфікація незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Злочинна організація – це організація, створена з метою ... (вказіть таку мету, визначену в КК).

2. Не підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення злочину „Створення злочинної організації” на підставі норми Особливої частини КК (в зв'язку з позитивною посткримінальною поведінкою) такі особи:

- організатор злочинної організації;
- _____

3. Не підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення злочину „Створення злочинної організації” на підставі норми Особливої частини КК (в зв'язку з позитивною пост кримінальною поведінкою) такі особи:

- _____
- керівник злочинної організації.

4. Вкажіть вид злочинної організації, обов'язковою ознакою якої є озброєність.

5. Назвіть злочин, визначення якого наведене далі: ..., тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з

метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного...”

6. Проведіть розмежування таких злочинів:

Злочини, які розмежовуються	Спільні ознаки таких злочинів	Розмежувальні ознаки (ознаки складу злочину, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із злочинів
Терористичний акт – ч.1 ст.258 КК і Диверсія – ст.113 КК.			
Бандитизм – ст.257 КК і Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань – ч.4 ст.260 КК.			
Терористичний акт – ч.1 ст.258 КК і Напад на об'єкти на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення – ст.261 КК.			
Бандитизм – ст.257 КК і Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем – ст.262 КК і Незаконне поводження з зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами – ст.263 КК.			

<p>Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань ч.2 і ч.4 ст.260 КК і Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем ст.262 КК та Незаконне поводження з зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами ст.263 КК.</p>			
---	--	--	--

Вирішення кваліфікаційних задач:

1.М. і Б., які ніде не працювали, домовились про спільне вчинення нападів на відділення ощадного банку. З цією метою М. купив собі мисливську рушницю, з якої виготовив обріз, а Б. придбав фінського ножа. Вони розробили конспіративні способи зв'язку між собою, склали план дій для нападу на низку відділень. Жодного нападу М. і Б. не вчинили, оскільки були затримані, обріз і фінський ніж у них було вилучено.

Дайте кримінально-правову оцінку дій М. та Б.

Чи зміниться кваліфікація, якщо М. та Б. добровільно відмовились від вчинення нападів.

2.С., що мешкав недалеко від школи, побачивши у вікно, що двоє незнайомих щось ховають у вентиляційний отвір шкільного фундаменту, швидко зателефонував до райвідділу поліції і сповістив, що невідомі замінували школу. При цьому він відмовився назвати себе, боячись помсти з боку «терористів». Через деякий час всі, хто перебував у школі, були евакуйовані. Пошуки вибухівки нічого не дали.

Кваліфікуйте дії С.

3.Бажаючи розбагатіти, працівник гірничо-збагачувального комбінату Г., який випускав збройовий плутоній, під час роботи взяв з камери 30 г радіоактивної речовини, яку запакував у спеціальний футляр з нержавіючої сталі, перевірів на радіоактивність і відніс додому, де зберігав три місяці. За висновками радіологічної експертизи, такої кількості продукту було достатньо, щоб забруднити понад санітарні норми 29000 куб. м повітря.

4.Х. разом з Г., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вчинили в жіночому гуртожитку бешкет. Прибулому працівникові поліції А. вони чинили опір, побили його та забрали пістолет. Х., який забрав пістолет собі, зберігав його вдома у шухляді письмового столу і не закривав на ключ. 10-річний син Х., щоб похвастатись перед однолітками, взяв з шухляди пістолет. Всі почали його розглядати. Стався постріл, яким було заподіяно тяжке тілесне ушкодження неповнолітньому О.

Проаналізуйте та надайте правову оцінку вчиненого.

5.В. виготовив вибуховий пристрій, який вмонтував у коробку, запакував і бандероллю відправив на адресу свого недруга С. Одержавши в супроводі двох своїх товаришів у поштовому відділенні бандероль, С. на одному з її боків помітив вусик. Не відкриваючи бандеролі, він здав її в міліцію. Вибуховий пристрій було знешкоджено.

Як необхідно кваліфікувати дії В.?

6.18 липня 2012 року мешканці м. Харків С. і А. виїхали в один з районів Харківської області, на території якого в період 1941–1942 років точилися сильні бої. Використовуючи саморобний металошукач та різний шанцевий інструмент, на території лісового господарства вони вилучили з землі 123 набой до стрілецької зброї калібру 7,62 та 9 мм, два пістолети «ТТ», пістолет «Вальтер», ствол кулемета «МГ-42», три багнети, елементи військового спорядження. Ці предмети С. та А. було перевезено до м. Харків у квартиру А. 23 вересня 2012 року один із пістолетів «ТТ» вони передали С-ву, який за винагороду у 2000 грн відновив та виготовив деякі деталі ударно-спускового механізму. 11.10.2013 р. один з пістолетів «ТТ» і пістолет «Вальтер» А. було продано за 430 доларів США Д. Один багнет С. подарував братові.

Вирішіть питання про кримінально-правову оцінку діянь зазначених осіб.

7.15-річний учень загальноосвітньої школи № 3 м. Єнакієве Р. та 16-річний учень ПТУ Ч., бажаючи зірвати заняття у школі, по черзі зателефонували в приймальню директора цієї школи й повідомили, що в приміщенні школи закладено потужний вибуховий пристрій, який буде приведено в дію о 12.00 год. Внаслідок цього учні і працівники школи були евакуйовані з приміщення школи, скасовано заняття, а приміщення школи протягом двох годин оглядалося співробітниками вибухотехнічної служби МВС.

Кваліфікуйте вчинене.

8.Під час обшуку у салоні автомобіля, яким керував Х., працівники дорожньої поліції вилучили гвинтівку ТОЗ-8 і три мисливські рушніці. Документів, які надавали б дозвіл на володіння цими предметами, Х. не мав.

Визначте відповідальність Х.

9. Не маючи дозволу на придбання й носіння газової зброї, Б. придбав у Ю. газовий револьвер «Пітон». На замовлення Б. у приміщенні станції технічного обслуговування автомобілів слюсар Ф. пристосував газовий револьвер, який належав Б., для пострілів набоями калібру 5,6 мм, за що отримав від нього 150 доларів США. Перероблений револьвер Б. возив у власному автомобілі у схованці, яку обладнав під сидінням водія. Під час обшуку на робочому місці Ф. було знайдено пістолет «Вальтер» та чотири набойки калібру 7,62 мм, мисливську гладкоствольну рушницю, на зберігання якої він не мав дозволу.

Кваліфікуйте дії Ю., Б., Ф. Чи впливає на кваліфікацію те, що пістолет «Вальтер» виявився непридатним для стрільби?

10. Студентка К., яка проживала у гуртожитку, придбала на ринку кип'ятильник іноземного виробництва. Вирішивши перевірити, чи працює пристрій, вона увімкнула його й доторкнулася рукою до нагрівальної спіралі. З причини несправності корпусу кип'ятильника відбулося коротке замикання. К. була травмована електрострумом і впала на підлогу, продовжуючи тримати кип'ятильника. Електричні запобіжники на поверсі не спрацювали і відключення напруги не відбулося, оскільки плавкі вставки у запобіжниках хтось зі студентів замінив мідним дротом, про що було відомо коменданту гуртожитку П. Від враження електрострумом настала смерть К. За правилами проживання в гуртожитку, використання електронагрівальних приладів мешканцями було заборонено.

Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Література:

1. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV (в редакції Закону від 07.07.2016 № 1437-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 25. – Ст. 180.

2. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23 грудня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>.

3. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квітня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

4. Антипов В. В. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства / В. В. Антипов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Д. : ДДУВС, 2012. – 2012. – № 1 (58). – С. 407-416.

5. Антипов В. І. Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки, що здійснюються службовими особами / В. І. Антипов // Проблеми відповідальності за злочини проти громадської безпеки за новим Кримінальним кодексом України: Матер. між-нар. наук.-практ. семінару [Харків] 1-2 жовтня 2002 р. / Редкол. Сташис В.В. (голов. ред.) та ін. – Х. : Східно-регіонал. центр гуманітарно-освітніх ініціатив / НЮАУ ім. Я. Мудрого, Харків. Центр по вивченню організов. злочинності спільно з Амер. Ун-том у Вашингтоні, Інт. вивчення проблем злочинності, 2003. – С. 72-75.

6. Балобанова Д. О. Щодо новел кримінально-правового регулювання безпеки поведінки з вогнепальною зброєю / Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 жовтня 2013 р. / Редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Харків: Право, 2013. – С. 419–422.

7. Бокій О.М. Проблеми обігу холодної зброї в Україні // Форум права. – 2008. – № 3 // www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08bantzvu.pdf

8. Бондарева К. Проблемні питання поняття «холодна зброя» і використання його в кримінальному законодавстві // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2009. – № 4. – С. 110-114;

9. Бурдін В. М. Окремі питання кримінальної відповідальності за бандитизм за КК України // Перша Всеукраїнська науково-практична конференція “Економічна безпека України: перспективи та шляхи забезпечення”. 27-28 листопада 2003 року. Тези доповідей. – Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003. – С. 26-28.

10. Водько М. П. Кримінально-правова регламентація протидії організованій злочинності: монографія / МВС України / М. П. Водько, О. О. Подобний. – Одеса, 2010. – 191 с.

11. Гнетнев М. К. Кримінальна відповідальність за сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / М. К. Гнетнев; Львівський державний ун-т внутрішніх справ. – Львів, 2010. – 19 с.

12. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом: соціально-правове і кримінологічне дослідження : монографія / В. В. Голіна. – Х.: Регіон-інформ, 2004. – 210 с.

Контрольні запитання:

1. Загальні питання кваліфікації злочинів проти громадської безпеки.
2. За якими ознаками визначається злочинна організація?
3. Чим злочинна організація відрізняється від злочинної групи?
4. Який зміст вкладає законодавець в поняття «сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності»?
5. Розкрийте зміст ознак банди.
6. Які дії складають терористичний акт?

7. За якими ознаками відрізняються воєнізовані формування від непередбачених законом збройних формувань?

Тема № 14: Кваліфікація окремих злочинів проти правосуддя

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Загальні питання кваліфікації злочинів проти правосуддя.
2. Кваліфікація злочинів, що вчинюються посадовими особами органів, що забезпечують правосуддя (ст. ст. 371-375, 380, 381 КК).
3. Кваліфікація злочинів, що перешкоджають діяльності суду, забезпечення виконання рішень органів правосуддя (ст. ст. 376-379, 382-385, 387-395 КК).
4. Кваліфікація діянь, що впливають на інших учасників правосуддя (ст. ст. 386, 388, 396-400 КК).

Теми рефератів та доповідей:

1. Особливості кваліфікації невиконання судового рішення за наявності кваліфікуючих ознак.
2. Розмежування та кваліфікація злочинів, передбачених ч. 1 ст. 376 КК «Втручання в діяльні сит судових оргнаів» та ч. 1 ст. 377 КК «погроза або насильство щодо судді чи присяжного».
3. Особливості кваліфікації втручання у діяльність судових органів за наявності кваліфікауючих ознак.

Питання самостійної роботи: 1) «Кваліфікація незаконного втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду (ст. 376-1 КК)»; 2) «Кваліфікація розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387 КК)».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Проведіть розмежування таких злочинів (заповніть таблицю):

Злочини, які розмежовуються	Спільні ознаки таких злочинів	Розмежувальні ознаки (ознаки складу злочину, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із злочинів
Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Завідомо незаконні затримання, привід або арешт – ст. 371 КК.			

Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності – ст.372 КК.			
Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Примушування давати показання – ст.373 КК.			
Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі – ст.390 КК і Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти – ст.393 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Завідомо неправдиве показання – ст.384 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Приховування майна – ст.388 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину – ст.383 КК.			

Вирішення тестових завдань:

1. З об'єктивної сторони склад злочину, передбачений ст. 371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою», проявляється у незаконному:

- а) затриманні;
- б) приводі;
- в) домашньому арешті;
- г) триманні під вартою;
- д) всі відповіді є правильними.

2. Кваліфікованими видами складу злочину, передбаченого ст. 372 КК України «Притягнення завідомо невинного до кримінальної

відповідальності слідчим, прокурором чи іншою уповноваженою на те законом особою», є його вчинення у поєднанні з:

- а) обвинуваченням у вчиненні середньої тяжкості чи тяжкого злочину;
- б) обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- в) спричиненням тяжких наслідків;
- г) штучним створенням доказів обвинувачення або іншою фальсифікацією;
- д) корисливими чи іншими особистими інтересами.

3. Суб'єктом злочину, передбаченого ст. 373 КК України «Примушування давати показання», може виступати:

- а) начальник органу досудового розслідування;
- б) працівника підрозділу, який здійснює оперативно-розшукову діяльність;
- в) слідчий;
- г) прокурор;
- г) всі відповіді є правильними.

4. Потерпілими від злочину, передбаченого ст. 374 КК України «Порушення права на захист», можуть виступати:

- а) особа, якій оголошено за підозрою у вчиненні злочину;
- б) особа, щодо якої слідчим винесено постанову про притягнення її як обвинуваченого;
- в) всі відповіді є правильними.

5. Кваліфікованими видами складу злочину, передбаченого ст. 375 КК «Постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» є дії:

- а) що спричинили тяжкі наслідки;
- б) вчинені з корисливих мотивів;
- в) вчинені в інших особистих інтересах;
- г) вчинені з метою перешкоджання законній професійній діяльності журналіста;
- г) всі відповіді є правильними.

6. Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 377 КК України «Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного», полягає у:

- а) погрозі вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна;
- б) побоїв, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень;
- в) умисному заподіянні тяжких тілесних ушкоджень;
- г) всі відповіді є правильними.

7. Потерпілими від злочину, передбаченого ст. 379 КК України «Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя», можуть бути:

- а) суддя вищого спеціалізованого суду;
- б) суддя Верховного Суду України;
- в) Голова Верховного Суду України;
- г) суддя Конституційного Суду України;
- д) Голова Конституційного Суду України;
- е) народний засідатель;
- є) присяжний;
- ж) близькі родичі зазначених осіб;
- з) всі відповіді є правильними.

8. Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 380 КК України «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист», характеризується:

- а) умисною формою вини;
- б) умисною формою вини до діяння і необережною – до наслідків;
- в) необережною формою вини у вигляді злочинної самовпевненості або злочинної недбалості;

9. Суб'єктом злочину, передбаченого ч.1 ст. 387 КК України «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування», можуть бути:

- а) свідок;
- б) потерпілий;
- в) перекладач;
- г) слідчий;
- д) оперативний працівник правоохоронного органу;
- е) понятий;
- є) захисник;
- ж) всі відповіді є правильними.

10. З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст. 392 КК України «Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань», може проявитися через:

- а) тероризування у установах виконання покарань засуджених;
- б) організація з метою тероризування у установах виконання покарань засуджених організованої групи або активна участь у такій групі;
- в) всі відповіді є правильними.

Вирішення кваліфікаційних задач:

Варіант - 1

1. Відповідно до положень КПК України підозрюваний Т. запросив захисника (адвоката А., відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України) захищати його від обвинувачення. Слідчий У., порушуючи вимоги КПК України, відмовив А. у виконанні його обов'язків, не зважаючи на те що адвокат підтвердив свої повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні. Свою поведінку слідчий У. пояснив підозрюваному Т. тим, що той запросив не того адвоката. Кваліфікуйте дії слідчого У. Відповідь посніть.

2. А. спалив автомобіль судді К., бажаючи помститися за діяльність, пов'язану із здійсненням правосуддя. Це викликало у судді К. почуття сильного неспокою та тривоги, що перешкодило якісно виконувати його обов'язки, пов'язані з відправленням правосуддя та призвело до порушення нормальної роботи суду. Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясніть.

3. Слідчий О., намагаючись при допиті отримати показання від підозрюваного Г., застосував до нього незаконні дії – погрожував застосувати насильство до допитуваного та близьких йому осіб. Кваліфікуйте дії слідчого О. Відповідь поясніть.

4. Обвинувачений В., до якого не застосовувався запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, зустрівши в пивному барі суддю Р., що розглядав матеріали кримінального провадження за обвинуваченням В. у вчиненні злочину, вимагав від останнього, погрожуючи вбивством, винесення неправосудного рішення. Після виходу з бару на підтвердження серйозності своїх намірів В. наніс судді Р. легкі тілесні ушкодження. Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

5. Я., будучи адвокатом та виступаючи захисником у кримінальному провадженні за підозрою Т., Ш. і В. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, домовився зі своєю знайомою Б., яка працювала секретарем судового засідання одного із місцевих судів, що остання, використовуючи автоматизовану систему документообігу суду – комп'ютерну програму «Д-3», буде несанкціоновано перехоплювати, ознайомлюватися та копіювати інформацію, яка зберігається та обробляється у вказаній автоматизованій системі, становить таємницю досудового розслідування та стосується ухвал слідчих суддів цього суду про надання дозволу на проведення слідчих дій на підприємствах, засновниками яких виступають Т., Ш. і В. Після отримання від Б. роздрукованих копій електронних проектів ухвал, Я. за грошову винагороду передавав їх Т., Ш. і В. Частиною вказаної винагороди Я. передавав своїй знайомій Б. Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

6. До службової особи правоохоронного органу Д. звернувся суддя Л. з проханням вжити заходів для забезпечення його безпеки. У заяві було вказано, що причиною звернення є те, що він бере участь у розгляді кримінального провадження та йому неодноразово погрожували вбивством. На Д. особисто було покладено функцію забезпечення безпеки судді Л. Через деякий час судді Л., у зв'язку із розглядом ним кримінального провадження, було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть потерпілого. Під час розслідування з'ясувалось, що Д. ніяких заходів безпеки щодо судді Л. не вживав. Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

7. До начальника варті К. надійшло судове рішення про звільнення обвинуваченого з-під варті відповідно до положень КПК України, в якому вказувалось, що обвинувачений, який перебуває під вартою, звільняється з-під варті в залі судового засідання. К. умисно не виконав дане рішення. Кваліфікуйте дії К. Відповідь поясніть.

8. Службова особа правоохоронного органу А., здійснюючи заходи безпеки щодо В., взятого під захист, у розмові з Н., в присутності інших осіб, розповів про місце перебування В., а також маршрут його пересування. В результаті розголошення відомостей про заходи безпеки В. було вбито. Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясніть.

9. Ф. надіслав до прокуратури завідомо неправдиве повідомлення про те, що Р. вчинив вбивство З., який в той час знаходився за кордоном. З цього приводу було розпочато досудове розслідування. Кваліфікуйте дії Ф. Відповідь поясніть.

10. Під час допиту у кримінальному провадженні свідок П. без поважних причин відмовився давати показання, які не стосувалися його самого, членів його сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом. Кваліфікуйте дії П. Відповідь поясніть.

Варіант - 2

1. Будучи попередженим в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати дані досудового слідства, захисник Ж. без дозволу прокурора та слідчого, бажаючи перешкодити слідству, в прямому ефірі телеканалу розголосив відомості, що становлять таємницю досудового розслідування. Вказані відомості стали відомі Ж. у зв'язку із участю як захисника у кримінальному провадженні. Кваліфікуйте дії Ж. Відповідь поясніть.

2. За клопотанням слідчого Я., під час досудового розслідування за фактом вчинення М. злочину, передбаченого ч. 2 ст. 248 КК України, ухвалою слідчого судді місцевого суду К. накладено арешт на автомобіль М.,

що використовувався останнім в якості засобу полювання. Після накладення арешту на автомобіль, слідчий Я. передав його Ч. на відповідальне зберігання під розписку. Обвинувальним вирок суду М. було визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 248 КК України, а автомобіль, що ним використовувався в якості засобу полювання конфіскований у дохід 90 держави. Виконуючи обвинувальний вирок суду, який набрав законної сили, державний виконавець С. звернувся до Ч. з проханням видати автомобіль, але той відмовився це зробити, повідомивши що не знає де він знаходиться. Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

3. Переслідуючи мету ухилитись від відбування покарання, засуджений до обмеження волі Є., якому було дозволено короточасний виїзд, після закінчення строку виїзду не повернувся до місця відбування покарання. Кваліфікуйте дії Є. Відповідь поясніть.

4. Відбуваючи покарання у кримінально-виконавчій установі, засуджений до позбавлення волі В. створив організовану групу, яка тероризувала засуджених. Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

5. Суд прийняв рішення про застосування до Д. примусового лікування (ст. 96 КК України), але дорогою до спеціалізованого лікувального закладу він вчинив втечу. Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

6. М, з метою залякування потерпілого та інших осіб, а також у зв'язку з діяльністю С., пов'язаною з наданням правової допомоги та участю як захисника у кримінальному провадженні, наніс захиснику тяжкі тілесні ушкодження. Кваліфікуйте дії М. Відповідь поясніть.

7. А. вчинив замах на вбивство захисника О. Причиною замаху була діяльність останнього щодо надання правової допомоги та участь його як захисника у кримінальному провадженні. Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясніть.

8. З метою приховати злочин, вчинений Ч., громадянин З. дав завідомо неправдиві показання в якості свідка. Кваліфікуйте дії З. відповідь поясніть.

9. До батька С. звернувся його син Д., який повідомив що вчинив умисне вбивство особи. С. надав сину сховище та знищив сліди злочину. Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

10. П., використовуючи своє службове становище, дав вказівку судді Ф. винести неправосудне рішення на користь свого друга А. Кваліфікуйте дії П. Відповідь поясніть.

Література:

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
2. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
3. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
4. Про Національну поліцію : Закон України від 2015 року № 2822 // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
5. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.
6. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11. 2015 р. № 794-VIII // Голос України. – 2016. – 16 січня (№ 7- 6261).
7. Алексеева Н. Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: Дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. – Інститут держави і права ім. В.М. Корецького Національної академії наук України, Київ, 2015. – 238 с.
8. Берзін П. С. Кримінальна відповідальність за постановлення завідомо неправосудних постанови і ухвали у цивільних та кримінальних справах / П. С. Берзін // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – 2003. – № 7. – С. 19-25.
9. Богонюк Г. І. Кримінально-правова характеристика невиконання судового рішення: Дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. – Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2016. – 201 с.
10. Бокоч І. Система злочинів проти правосуддя, що вчиняються працівниками правоохоронних органів під час провадження досудового розслідування // Вісник прокуратури. – 2012. – № 4-5. – С. 72-80.
11. Борисов В. І. Кримінальна відповідальність за завідомо незаконні затримання, привід або арешт / В. І. Борисов // Законодавство України. Науково-практичні ко-ментарі. – 2004. – № 7. – С. 53-59.
12. Бражник А. А. Кримінальна відповідальність за розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387 КК України): аналіз складу злочину: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Х., 2015. – 17 с.
13. Бринзанська О. В. Правосуддя як об'єкт злочинів, що посягають на діяльність установ кримінально-виконавчої системи / О. В. Бринзанська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2007. – Вип. 5. – С. 506-512.

Контрольні запитання:

1. Загальні питання кваліфікації злочинів проти правосуддя.
2. Кваліфікація втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК).
3. Хто може бути потерпілим від злочину, передбаченого ст. 376?
4. Назвіть формули й мету втручання в діяльність судових органів.
5. У чому полягає відмінність втручання в діяльність судових органів у формі застосування фізичного насильства від погрози застосування такого насильства щодо судді чи присяжного?

**Порядок оцінювання знань курсантів (студентів)
Розподіл балів, які отримують слухачі (студенти)**

№ теми	Семінарські заняття	Практичні заняття	Творча робота	Самост. робота	Тестовий контроль	Екзамен	Всього балів
1	3		1	0,5	3	25	4,5
2	3		1	0,5			4,5
3	3		1	0,5			4,5
4	3		1	0,5			4,5
5	3		1	0,5			4,5
6	3	3	1	0,5			7,5
7	3		1	0,5			4,5
8	3		1	0,5			4,5
9	3		1	0,5			4,5
10	3	3	1	0,5			7,5+3
11	3		1	0,5	3	4,5	
12		3	1	0,5		4,5	
13		3	1	0,5		4,5	
14		3	1	0,5		4,5+3+25	
	33	15	14	7	6	25	100

Порядок поточного оцінювання знань слухачів (студентів)

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1.	Робота на семінарському занятті	до 3 балів
2.	Робота на практичному занятті	До 3 балів
3.	Підсумковий тестовий контроль	до 3 балів
4.	Самостійна робота	до 7 балів
5.	Творча робота	до 14 балів
6.	Екзамен	до 25 балів

Семінарське заняття:

- а) письмовий контроль (контрольна робота, тестове завдання) – **1-2** бал;
- б) усна відповідь з питань семінарів – **1-2** бали;
- в) змістовні доповнення (участь у дискусії) під час обговорення питань семінарів – **0,5-1** бал;

г) підготовка та презентація реферату, реферування наукової статті – **0,5-1** бал;

Практичне заняття:

а) вирішення ситуативного завдання (розв'язання чи складання задачі) – **1-2** бали;

б) письмовий контроль (контрольна робота, тестове завдання) – **1-2** бали;

Творча робота – складання таблиць, документів, написання наукової доповіді, есе – до **1** балу.

Самостійна робота:

а) конспектування – **0,5-1** бал.

Відповідь на семінарському занятті оцінюється за наступними критеріями:

До 2 балів – курсант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

Від 1 до 1,5 балів – курсант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

До 1 бала – курсант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

0 балів – курсант за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; курсант із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

Доповнення на семінарському занятті передбачає стислий виступ (повідомлення) у розвиток положень, висловлених доповідачем. Доповнення не повинно повторювати аргументацію та фактичний матеріал доповідача. Цінність доповнення пролягає у вмінні привернути увагу до тих аспектів обговорюваного питання, що не знайшли свого висвітлення у виступі доповідача. При оцінюванні доповнень курсантів їх кількість не має значення.

Оцінюється доповнення за такими критеріями: значне (суттєве, змістовне, неодноразове, або якщо воно розкриває зміст навчального питання, яке не було висвітлено у попередній відповіді) – до **1** балу.

Виконання завдань на самостійну роботу оцінюється за наступними критеріями:

– повнота, охайність і грамотність ведення конспекту;

– наявність матеріалу для висвітлення питань винесених на самостійну роботу.

Наявність всіх компонентів конспекту може бути оцінено до **1 бала**; неохайне оформлення конспекту, недостатнє відображення матеріалу заняття і самостійної роботи – бал не нараховується.

Виконання **індивідуального навчально-дослідного завдання** оцінюється за наступними критеріями: відповідна форма, грамотність, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури (5 джерел). За наявності всіх компонентів ІНДЗ отримує **1 бал**; обмежена кількість використаної літератури (менше 5 джерел) – **0,5 балів**; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення обраної теми, суттєві помилки – **0,3 бали**.

Індивідуальні навчально-дослідного завдання

1. Зреферувати наукову статтю: Андрушко П. П. Кваліфікація злочинів: поняття та види / П. П. Андрушко // Вісник прокуратури. - 2003. - № 12 (30). - С 48-55.

2. Зреферувати наукові тези: Навроцький В. О. Функції кримінально-правової кваліфікації та сучасність / В. О. Навроцький // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 109-111.

3. Зреферувати наукові тези: Фесенко Є. В. Кримінально-правова кваліфікація: функціональна роль та призначення / Є. В. Фесенко // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 112-114.

4. Здійснити огляд навчально-наукової лекції: Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів : лекція / М. І. Панов. – Х. : Право, 2016. – 104 с.

5. Зреферувати наукову статтю: Брич Л. П. Закономірності розмежування складів злочинів // Життя і право. – 2004. – № 7.

6. Зреферувати наукову статтю: Навроцький В.О. Склад злочину і його роль у процесі кримінально-правової кваліфікації // Правничий часопис / Донецький національний університет. – 2000. – Вип. 1 (4). – С. 47-52.

7. Зреферувати наукову статтю: Дякур М. Д. Критерії відмежування замаху на злочин від закінченого злочину / М. Д. Дякур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 9. Ужгород: ЛПРА, 2008.– С. 384-387.

8. Зреферувати наукову статтю: Дякур М. Д. Відмежування замаху на злочин від готування до злочину / М.Д. Дякур // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. – С. 532-537.

9. Зреферувати наукову статтю: Дуванський О. Проблеми кваліфікації співучасті / О. Дуванський //Юридичний вісник України. – 2005. – № 19 (14-19 травня). – С. 15.

10. Зреферувати наукові тези: Єфремов С. О. Проблеми кваліфікації участі в організованому злочинному угрупованні певного виду / С. О. Єфремов // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 211-213.

11. Зреферувати наукову статтю: Жук В. Г. Щодо кваліфікації злочинних об'єднань / Жук В. Г., Кузнецов В. В., Смаглюк О. В. // Адвокат – № 4. – 2005.

12. Зреферувати наукову публікацію: Навроцький В. О. Науково-методичні рекомендації з питань кваліфікації злочинів, учинених групою, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою і злочинною організацією (розмежування різних форм співучасті та видів співучасників) / Навроцький В. О. // Лист Управління по розслідуванню особливо тяжких злочинів та вчинених організованими злочинними групами ГСУ МВС України. – № 13/6-1764 від 31 грудня 2003 р. – 18 с.

13. Зреферувати наукову статтю: Олійник Є. Особливості кваліфікації співучасті у злочинах зі спеціальним суб'єктом / Є. Олійник // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – Львів. – 2003. – №2(1). – С.111-114.

14. Зреферувати наукову статтю: Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Запобігання помилкам у кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/home/24775-----c.html>.

15. Зреферувати наукову статтю: Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм / О. Марін // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36. – Львів: Львівський національний університет ім. Івана Фрака, 2001. – С. 454-460.

16. Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Помилки в кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 36. – Львів, 2001. – С. 493-498.

17. Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Наслідки неправильної кримінально-правової кваліфікації / Т. М. Марітчак // Митна справа. – 2002. – № 2. – С. 93-100.

18. Зреферувати наукову статтю: Сердюк П. Теорія конкуренції «регулятивних» кримінально-правових норм - забути чи змінити концепт? / П. Сердюк / Підприємництво, господарство і право. – 2006. – №6. – С. 110-115.

19. Зреферувати наукову статтю: Сердюк П. Конкуренція загальної та спеціальної «охоронних» кримінально-правових норм: проблема концепту

/ П. Сердюк // Підприємництво, господарство і право. –2006. – № 9. – С. 116-121.

20. Здійснити огляд монографії: Зінченко О. І. Одиничні злочини: поняття, види, кваліфікація : Монографія / Зінченко О.І., Тютюгін В. І. – Харків: Фінм, 2010. – 256 с.

21. Здійснити огляд монографії: Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.

22. Здійснити огляд дисертаційного дослідження: Кваліфікація сукупності злочинів: дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Созанський Тарас Іванович. – Львів, 2009. – С. 156 -157

23. Зреферувати наукову статтю: Созанський Т. І. Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів. / Т.І. Созанський // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ при НАВС України. – Львів, 2001. – Вип. 2. – С. 167-171.

24. Зреферувати наукові тези: Созанський Т. І. Кваліфікація однорідних і тотожних злочинів за сукупністю. / Т. І. Созанський // Державотворення та право творення в Україні: проблеми та перспективи. Матеріали Другої звітної наукової конференції. 29 лютого 2008 р. – Львів : Львівський юридичний університет, 2008. – С. 334-336.

25. Зреферувати наукову статтю: Тацій В. Виклики сучасності і кримінальне право / В. Тацій, В. Тютюгін, Ю. Пономаренко // Голос України. – 2016. - № 16 (6270). – С. 6-7.

26. Зреферувати наукову статтю: Вапсва Ю. А. Особливості кваліфікації злочинів при наявності помилки // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Х., 2000. – Вип. 10.

27. Зреферувати наукові тези: Вереша Р. В. Кваліфікація помилки / Р. В. Вереша // Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 164-166.

28. Зреферувати наукову статтю: Дячук С.І. Виконання наказу чи розпорядження в кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). – К.: Атіка, 2001. – 176с.

29. Зреферувати наукову статтю: Пилипчук П. П. Питання кваліфікації умисних вбивств за обтяжуючих обставин / П. П. Пилипчук // Держава і право / Ін-т держави і прав ім.. В. М. Корецького НАН України, 2002. – Вип. 15. – С. 372-380.

30. Зреферувати наукову статтю: Дорохіна Ю.А. Юридичний аналіз злочинів проти власності / Ю. А. Дорохіна // Юридична наука. – 2014. – № 7. – С. 39-51.

31. Здійснити огляд монографії: Тихий В. П. Злочини проти громадської безпеки: Науково-практичний коментар / АПН України. Ун-т вивчення проблем злочинності / В. П. Тихий. – К., 2010. – 71 с.

32. Здійснити огляд монографії: Осадчий В. І. Злочини проти правосуддя: [монографія] / В. І. Осадчий. – К.: ФОП Маслаков, 2018. – 200 с.

Модульний контроль проводиться за підсумками вивчення змістового модуля дисципліни та дає змогу визначити рівень теоретичних знань. Курсант (студент) має право підтвердити, або підвищити свій рейтинговий показник, набраний в ході роботи на лекціях та семінарських заняттях. Тестування проводиться в письмовому виді або з використанням комп'ютера. За 7 днів до тестування викладач доводить до відома курсантів (студентів) перелік тем. Результати тестування подаються у вигляді відомості до навчального відділу. До відомості у відповідних графах вноситься така інформація:

- оцінка в балах та мовному еквіваленті, отримана курсантом (студентом), який склав тест;
- запис «не з'явився» – курсанту, який був відсутнім під час проведення тесту;
- **«0» (нуль) балів** отримує курсант, який не склав тест.

Кількість тестувань відповідає кількості змістовних модулів, що відведені на вивчення дисципліни.

Під час написання тесту, наявність у курсанта допоміжних матеріалів не допускається. У випадку спроби списування тестування курсанта припиняється, а у відомість ставиться відмітка про те, що він не склав тест.

Результати тестування подаються до навчального відділу не пізніше, ніж через день після проведення тестування.

Тест вважається складеним, якщо виконано не менше 60% завдань.

Порядок контрольного оцінювання знань курсантів (студентів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумковий контроль якості засвоєння знань курсантами з навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації злочинів»

Складання екзамену. У випадку, якщо курсант впродовж семестру набрав від 35 до 75 балів, він повинен скласти екзамен з метою підвищення свого рейтингу, але не більше ніж на 25 балів.

Питання до екзамену складаються на основі навчальної програми дисципліни і адекватно відображають зміст усього навчального матеріалу дисципліни «Теорія кваліфікації злочинів». Якщо курсант за підсумками модульного контролю та складання екзамену не набрав балів, достатніх для виставлення позитивної оцінки (60 балів і більше), він має право перескласти екзамен, однак при цьому не враховуються результати складання екзамену – підвищення балів здійснюється від рейтингової оцінки за результатами аудиторної роботи та модульного контролю.

Курсанти, які впродовж семестру набрали менше 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

Оцінка «відмінно», «А» (90 – 100 балів)

1. При відповіді на питання курсант, студент виявив глибокі, міцні, узагальнені, системні знання навчального матеріалу; здатний аргументовано використовувати їх у нестандартних ситуаціях.

2. Уміє самостійно знаходити джерело додаткової інформації та аналізувати й використовувати її, виявляє власне ставлення до неї.

3. Самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію до них. Вільно висловлює власні судження і переконливо їх аргументує.

4. Презентує власну інтерпретацію навчального матеріалу; уміє запропонувати проблемне або суперечливе питання для розгляду іншими студентами.

5. Відповідь студенту повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча.

Оцінка «добре», «В» (82 – 89 балів)

1. Курсант, студент виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.

2. Уміє аналізувати і систематизувати інформацію, встановлювати найсуттєвіші, зв'язки й залежності між явищами й фактами, використовуючи загальновідомі докази у власній аргументації.

3. Відповідь курсанта, студента повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями, їй бракує власних суджень.

Оцінка «добре», «С» (75 – 81)

1. Курсант, студент виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.

2. Уміє аналізувати і систематизувати інформацію, встановлювати найсуттєвіші, зв'язки й залежності між явищами й фактами, використовуючи загальновідомі докази у власній аргументації.

3. Відповідь курсанта, студента повна, обґрунтована, але з певною кількістю грубих помилок, їй бракує власних суджень.

Оцінка «задовільно», «D» (68 – 74)

1. Курсант, студент може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному рівні) значну частину навчального матеріалу.

2. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та пояснити їх на прикладах.

3. Відповідь курсанта, студента правильна, але неповна, недостатньо аргументована, їй бракує самостійності при оцінюванні висловлюваних суджень.

Оцінка «задовільно», «E» (60 - 67)

1. Курсант, студент може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному рівні) значну частину навчального матеріалу.

2. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та пояснити їх на прикладах.

3. Відповідь курсанта, студента задовольняє мінімальні критерії.

Оцінка «незадовільно», «FX» (35 – 59)

1. Курсант, студент розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.

2. Відповідь його елементарна, неповна, безсистемна, складається з кількох простих речень, часто на рівні "так - ні" (при виборі правильного варіанта із двох запропонованих викладачем). Обов'язкове повторне вивчення і перескладання відповідного розділу програмного матеріалу.

Оцінка «незадовільно», «F» (1 – 34)

1. Курсант, студент розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.

2. Відповідь курсанта, студента неповна, безсистемна, складається з кількох простих речень. Обов'язкове повторне вивчення і перескладання відповідного всього програмного матеріалу.

Перелік питань до екзамену

1. Місце кримінально-правової кваліфікації у процесі застосування кримінально-правових норм.
2. Поняття кваліфікації злочинів.
3. Значення правильної кваліфікації злочинів.
4. Історичні етапи розвитку проблеми кваліфікації злочинів.
5. Види кваліфікації злочинів.
6. Функції кваліфікації злочинів.
7. Структура кваліфікації злочинів.
8. Підстави та передумови кваліфікації злочинів.
9. Види підстав кваліфікації злочинів.
10. Поняття та види принципів кваліфікації злочинів.
11. Законність як принцип кваліфікації злочинів.
12. Офіційність як принцип кваліфікації злочинів.
13. Об'єктивність та точність як принципи кваліфікації злочинів.
14. Принцип індивідуальності кваліфікації злочинів.
15. Принцип повноти кваліфікації злочинів.
16. Принцип вирішення суперечливих питань на користь особи, дії якої кваліфікуються.
17. Принцип недопустимості подвійного інкримінування при кваліфікації злочинів.
18. Принцип стабільності кваліфікації злочинів.
19. Склад злочину та кваліфікація злочинів.
20. Значення елементів та ознак складу злочину для кваліфікації злочинів.
21. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів.
22. Механізм кваліфікації злочинів.
23. Формула кваліфікації.
24. Значення судових роз'яснень для кваліфікації.
25. Етапи та стадії кваліфікації.
26. Поняття та кваліфікація закінченого злочину.
27. Поняття та види попередньої злочинної діяльності.
28. Кваліфікація готування до злочину.
29. Кваліфікація замаху на злочин.
30. Формула кваліфікації при попередній злочинній діяльності.
31. Кваліфікація добровільної відмови від доведення злочину до кінця.
32. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).
33. Кваліфікація готування до злочину та замаху на злочин при альтернативному й неконкретизованому умислі.
34. Кваліфікація посягання при «відхиленні дії».
35. Кваліфікація злочину, вчиненого в співучасті.
36. Формула кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті.
37. Кваліфікація дій виконавця.
38. Кваліфікація дій організатора.
39. Кваліфікація дій учасників організованої групи чи злочинної організації.
40. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця при співучасті.

41. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця.
42. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб і групою осіб за попередньою змовою.
43. Кваліфікація невдалої співучасті.
44. Кваліфікація дій підбурювача.
45. Кваліфікація дій пособника.
46. Кваліфікація посереднього виконавства.
47. Кваліфікація співучасті зі спеціальним суб'єктом.
48. Кваліфікація вчиненого при провокації злочину.
49. Кваліфікація причетності до злочину, її відмінність від співучасті.
50. Поняття та види конкуренції кримінально-правових норм.
51. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
52. Відмінність конкуренції від колізії.
53. Кваліфікація при конкуренції «частини та цілого».
54. Кваліфікація при конкуренції між основними та кваліфікованими складами злочинів.
55. Кваліфікація при конкуренції норм з обтяжуючими та пом'якшуючими обставинами.
56. Кваліфікація при конкуренції норм з пом'якшуючими обставинами.
57. Поняття та види множинності злочинів.
58. Кваліфікація одиничного злочину.
59. Кваліфікація однорідних повторних злочинів.
60. Розмежування сукупності злочинів та одиничного злочину.
61. Кваліфікація тотожних повторних злочинів.
62. Кваліфікація сукупності злочинів.
63. Кваліфікація рецидиву злочинів.
64. Кваліфікація триваючих злочинів.
65. Кваліфікація складених злочинів.
66. Кваліфікація продовжуваних злочинів.
67. Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів.
68. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
69. Кваліфікація при помилці в об'єкті.
70. Кваліфікація при помилці в предметі.
71. Кваліфікація готування, що утворює склад самостійного злочину.
72. Кваліфікація замаху з непридатними засобами.
73. Кваліфікація при помилці в потерпілому.
74. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв'язку.
75. Кваліфікація при помилці в суспільно небезпечних наслідках.
76. Кваліфікація при юридичній помилці.
77. Поняття та види обставин, які усувають злочинність діяння, та загальні положення кваліфікації діянь, вчинених за таких обставин.
78. Етапи кваліфікації діянь, вчинених за обставин, які усувають злочинність діяння.
79. Відсутність складу злочину як обставина, що виключає кримінальне провадження.

80. Кваліфікація малозначних посягань.
81. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
82. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутністю вини.
83. Врахування принципу «вини» при кримінально-правовій кваліфікації.
84. Значення виду умислу для кримінально-правової кваліфікації.
85. Значення встановлення виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.
86. Випадок і кримінально-правова кваліфікація.
87. Кваліфікуюче значення поведінки винного після закінчення злочину.
88. Посткримінальна поведінка, яку не враховують при кваліфікації.
89. Посткримінальна поведінка, яку враховують оцінюючи раніше вчинені діяння.
90. Посткримінальна поведінка, яка перетворює вчинений злочин на більш небезпечний його вид.
91. Посткримінальна поведінка, яка становить злочин.
92. Кваліфікація при позитивній посткримінальній поведінці.
93. Умови врахування позитивної посткримінальної поведінки.
94. Кваліфікація умисного вбивства при обтяжуючих обставинах (ст. 115 КК).
95. Кваліфікація умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах (ст.ст. 116, 117, 118 КК).
96. Кваліфікація вбивства, вчиненого через необережність (ст. 119 КК).
97. Поняття та види тілесних ушкоджень.
98. Кваліфікація умисного тяжкого тілесного ушкодження (ст. 121 КК).
99. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.
100. Кваліфікація умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження (ст. 122 КК).
101. Кваліфікація тілесних ушкоджень, спричинених при пом'якшуючих обставинах (ст.ст. 123, 124 КК).
102. Кваліфікація легкого тілесного ушкодження (ст. 125 КК).
103. Кваліфікація погрози вбивством (ст. 129 КК).
104. Кваліфікація зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК).
105. Поняття та види предметів злочинів проти власності.
106. Кваліфікація крадіжки (ст. 185 КК).
107. Кваліфікація грабежу (ст. 186).
108. Відмежування грабежу від крадіжки та від розбою.
109. Кваліфікація розбою (ст. 187 КК).
110. Кваліфікація вимагання (ст. 189 КК).
111. Відмінність вимагання від інших злочинів проти власності.
112. Кваліфікація шахрайства (ст. 190 КК).
113. Відмінність шахрайства від інших злочинів проти власності.
114. Кваліфікація привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК).
115. Кваліфікація умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК).

116. Кваліфікація придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК).
117. Особливості предметів злочинів проти громадської безпеки.
118. Кваліфікація створення злочинної організації (ст. 255 КК).
119. Кваліфікація сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256 КК).
120. Поняття банди та її ознаки. Відмінність від злочинної організації.
121. Кваліфікація бандитизму (ст. 257 КК).
122. Кваліфікація терористичного акту (ст. 258 КК).
123. Кваліфікація завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК).
124. Кваліфікація створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК).
125. Кваліфікація викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 262 КК).
126. Кваліфікація незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК).
127. Кваліфікація недбалого поводження із зброєю (ст. 264 КК).
128. Кваліфікація втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК),
129. Кваліфікація невиконання судового рішення (ст. 382 КК).
130. Кваліфікація ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК).
131. Кваліфікація умисного невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 389-1 КК).
132. Кваліфікація ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК).
133. Кваліфікація приховування злочину (ст. 396 КК).

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Конституція України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до конституції : [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
2. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 02 квітня 2018 року: Офіц. текст. – К. : Правова єдність, 2018. – 208 с.
3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06 грудня 2017 року № 2227-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2018. – № 5. – Ст. 34.
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
5. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
6. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
7. Про Національну поліцію : Закон України від 2015 року № 2822 // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.
9. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11. 2015 р. № 794-VIII // Голос України. – 2016. – 16 січня (№ 7- 6261).
10. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві / Упорядник Вереша Р. В. – К. : Алерта, 2018. – 280 с.
11. Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях [Текст]: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 736 с.
12. Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України: практ. посібник. – Х., 2012. – 197 с.
13. Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.
14. Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.
15. Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одіссей, 2011. – 568 с.
16. Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одіссей, 2012. – 504 с. Практика судів України з кримінальних справ

- (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.
17. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.
 18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 10-те вид., переробл. та допов. – Київ : ВД «Дакор», 2018. – 1360 с.
 19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. – 1104 с.
 20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України Станом на 20 січня 2018 року / За заг. ред. Глунька В. В. – Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. – 784 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми кримінального права : навч. посіб. / В. М. Попович, П. А. Трачук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 256 с.
2. Андрушко П. Кваліфікація злочинів: поняття та види // Вісник прокуратури. – 2003. – № 12. – С. 48-55.
3. Андрушко П. П. Поняття, види, значення кваліфікації злочинів // Вісник Київського університету: Суспільно-політичні науки. – К., Либідь, – 1992. – Вип. 5.
4. Алексеєва Н. Ю. Актуальні проблеми розмежування злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, від суміжних складів злочинів / Н. Ю. Алексеєва // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 2 (3). – С. 326-337.
5. Берзін П. С. Кримінальна відповідальність за постановлення завідомо неправосудних постанови і ухвали у цивільних та кримінальних справах / П. С. Берзін // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – 2003. – № 7. – С. 19-25.
6. Берзін П. Щодо питання про оціночні поняття, які визначаються матеріальними критеріями і виступають кваліфікуючими ознаками за чинним Кримінальним кодексом України // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 10. – С. 90-95.
7. Благов Е. В. Квалификация преступлений (теория и практика) / Благов Е. В. – Ярославль : Ярослав. гос. ун-т, 2003. – 212 с.
8. Бокоч І. Система злочинів проти правосуддя, що вчиняються працівниками правоохоронних органів під час провадження досудового розслідування // Вісник прокуратури. – 2012. – № 4-5. – С. 72-80.
9. Борисов В. І. Кримінальна відповідальність за завідомо незаконні затримання, привід або арешт / В. І. Борисов // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – 2004. – № 7. – С. 53-59.

10. Бойко В. В. Конкуренція правових норм : Загальнотеоретична характеристика / В. В. Бойко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12bvvnzh.pdf>.
11. Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. – К., 1964. – 189 с.
12. Бринзанська О. В. Правосуддя як об'єкт злочинів, що посягають на діяльність установ кримінально-виконавчої системи / О. В. Бринзанська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2007. – Вип. 5. – С. 506-512.
13. Брич Л. П. Закономірності відмежування складів злочинів від складів адміністративних правопорушень за законодавством України // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції. 9-10 лютого 2006 р. – Львів : Юридичний факультет ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – С. 326-329.
14. Брич Л. П. Закономірності розмежування складів злочинів // Життя і право. – 2004. – № 7.
15. Брич Л. П. Значення ознак суб'єкта для розмежування складів злочинів // Проблеми пенітенціарної теорії та практики. – 2005. – № 10. – С. 214-221.
16. Брич Л. П. Поняття розмежування складів злочинів (термінологічний

Електронні джерела та адреси з мережі Internet:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України: <http://www.gp.gov.ua/>.
5. Офіційний веб-портал судової влади України: <http://court.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Національної академії внутрішніх справ: <https://www.naiu.kiev.ua/>.
7. Офіційний сайт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: <http://nlu.edu.ua/>.
8. Офіційний сайт юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <https://www.law.univ.kiev.ua/ua/>.
9. Офіційний сайт «Вісника Кримінологічної асоціації України»: <http://www.visnikkau.org/>.
10. Офіційний сайт «Вісника асоціації кримінального права України»: <http://nauka.nlu.edu.ua/?p=600>.
11. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту вивчення злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України: <http://ivpz.org/>.
12. Офіційний сайт Академії правових наук України: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>.
13. Офіційний сайт «Вісника академії правових наук України»: <http://visnyk.kh.ua/en>.